

Møte onsdag den 10. april kl. 10

President: E i r i n F a l d e t

D a g s o r d e n (nr. 70):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 15)
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter onsdag og torsdag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Jens Stoltenberg (A): Jeg foreslår Ranveig Frøiland.

Presidenten: Ranveig Frøiland er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Ranveig Frøiland anses enstemmig valgt som settepresident for dagens og morgendagens møter.

Representanten Karl-Anton Swensen vil fremsette et privat forslag.

Karl-Anton Swensen (Kp): På vegne av Kystpartiet vil jeg fremme et forslag om å justere drivstoffavgiftene etter prisutviklingen på råolje for å sette et øvre tak på prisene og derved gi mer forutsigbare rammevilkår for transportbrukere og næringsliv.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa vil fremsette et privat forslag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få fremja forslag om oppnemning av ein krigsbarnkommisjon for vidare førebuing av eit nasjonalt krigsbarnoppgjær.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Einar Steensnæs, Torild Skogsholm og Kristin Krohn Devold vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg vil gjerne få stilla eit spørsmål til samferdselsministeren.

Vegdirektoratet har anbefalt at me i Noreg skal tillata vogntog som måler ca. 25 meter og veg 60 tonn, på enkelte strekningar. Dette er ein kraftig auke både i lengde og vekt, særleg lengde.

Erfaringar viser at tunge køyretøy er involverte i ca. kvar fjerde trafikkulukke. Mange av desse ulukkene er svært alvorlege, mange er faktisk dødsulucker, og dei skjer i samband med forbikøyringar.

Arbeidarpartiet sitt råd er at me ut frå omsynet til trafikktryggleiken må seia nei til dette. Vil statsråden følgja dette rådet?

Statsråd Torild Skogsholm: For denne regjeringen er trafikkikkerheten veldig viktig. I spørsmål som dette vil også selvfølgelig trafikkikkerhet være et viktig element i de vurderingene som vi må gjøre.

Vegdirektoratet har sendt inn et forslag til mitt departement, hvor det blir foreslått å gi en begrenset tillatelse til bruk av slike vogntog. Det har vært en bred høring av dette forslaget. Hensikten med eventuelt å gi denne tillatelsen er å lette bl.a. næringslivets kostnader ved transport. Det er gitt tillatelse i enkelte andre land for denne type vogntog.

Den høringen som Vegdirektoratet har hatt i denne saken, har vært ganske stor og omfattende. Det er ca. 100 høringsinstanser som har hatt muligheten for å komme med innspill. Jeg vil nå gå gjennom både det brevet som er kommet fra Vegdirektoratet, med det forslaget som de ønsker å gå videre med, og de høringene som er gjennomført. Det er også naturlig for meg å lytte til de innspill jeg får fra Stortinget i denne saken.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg vil få takka statsråden for svaret, og eg er glad for at ho ser på trafikktryggleik som eit viktig element. Slik eg har forstått høringsinstansane, er det ingen som reiser tvil om at desse vogntoga i høve til trafikktryggleiken er farlegare. Me ser òg nokre andre negative sider, sjølv om delar av næringslivet ser noko positivt, og det negative er at det kan føra til ein dårleg distriktsprofil og gje ein viss sentraliseringseffekt.

Det er fyrst og fremst trafikktryggleiken me er opp-tekne av i Arbeidarpartiet, at me som køyrer langs vegane, og born som går langs vegane – og vaksne for den saks skuld – skal sleppa suget frå trailerane. Eg køyrer titt på vegane sjølv og treffer trailerar, og når eg kjenner det suget som no er på vegen med trailerar som er 6,5 meter kortare, må eg verkeleg seia at eg vonar at statsråden finn å seia nei. Det skal svært tunge argument til for å utsetja folk for større farar på norske vegar.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg merker meg selvfølgelig det synspunktet som representanten Ausdal Starrfelt har. Det har jo kommet innspill begge veier når

det gjelder trafikksikkerhet, bl.a. har man gjort beregninger som tilsier at det vil være færre vogntog på veien, gitt at disse tillates. Samtidig vet vi alle, slik representanten her viser til, at opplevelsen av trafikksikkerhetssituasjonen er viktig og riktig å ta med i dette bildet og i disse avgjørelsene som må tas. Så jeg tar med meg de synspunktene som representanten her frembringer, og jeg vil ta en avgjørelse når det gjelder dette, rimelig raskt. Men jeg ønsker å gå gjennom de synspunktene som er kommet fra alle hold, og ønsker å se nøye på de vurderingene som Vegdirektoratet har gjort.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Heidi Sørensen.

Heidi Sørensen (SV): Det er en kjensgjerning at de begrensede strekninger hvor Vegdirektoratet foreslår at man skal få kjøre disse svært lange trailerne, er nøyaktig de samme strekningene hvor jernbanen kan konkurrere på godstransporten. Dette betyr at forslaget også vil ha en betydelig negativ miljøeffekt. Vil statsråden legge det hensynet at vi ønsker å føre mer gods over på jernbane, til grunn når hun skal vurdere dette, i tillegg til at hun vurderer trafikksikkerheten?

Det er også grunn til å merke seg at EU heller ikke tillater disse trailerne, og at man bare har gjort unntak for Finland og Sverige. Så hva vil statsråden legge til grunn når hun skal gjøre disse vurderingene? Tar man miljøhensyn, og setter man trafikksikkerheten i høysetet?

Statsråd Torild Skogsholm: Det er mange hensyn som bør tas med i disse vurderingene. Det gjelder både fremkommelighet, det gjelder transportkostnader, det gjelder miljø, ikke minst, og det gjelder trafikksikkerhet. Nå viste det seg jo ut fra de analysene som er gjort, at innvirkningen på miljøet kan slå ut på flere måter. Hvis man får fylt opp disse vogntogene på en fornuftig måte, og får utnyttet den effektiviteten som kan ligge der, kan det i seg selv innebære mindre utslipp. For meg er det viktig at vi har miljøvennlig transport, ikke minst på godssiden, men jeg ser at det kan være flere sider ved denne saken. Det er ikke nødvendigvis slik at miljøet tjener på det, men det *kan* tjene på at slike vogntog er på veien framfor at man har flere korte. Hensynet til alternative transportformer som er minst like gode, eller mer miljøvennlige, må jeg også ta med meg.

Presidenten: Sigrun Eng – til oppfølgingsspørsmål.

Sigrun Eng (A): Statsråden har så langt ikkje fortalt oss om sitt syn eller departementet sitt syn på dei lange vogntoga. Men ser statsråden at det verkar konkurransevidande? Det er fylke som ikkje har vegnett til å ta slik transport. Det er berre nokre få utvalde strekningar som kan ta denne typen bilar. Det må gå på tryggleiken laus i ei så pressa næring, der inntektsmarginane er små. Dette må vere enda eit slag mot næringslivet i Distrikts-Noreg. Eg vil gi statsråden eit nytt høve til å kome med eit klart

svar på korleis ho eigentleg stiller seg til dei lange vogntoga på 25,25 meter.

Statsråd Torild Skogsholm: Nå har det, som jeg var inne på, vært en prosess i Vegdirektoratet i forhold til dette. Man har hatt en bred høringsrunde. Denne høringsrunden ønsket jeg skulle bli gjennomført, og det har kommet veldig mange høringssvar. De ønsker jeg å gå ordentlig gjennom. Derfor har jeg ikke tenkt å komme med et svar i dag, fordi jeg ønsker å bruke litt tid på det – ikke lang tid, men jeg ønsker å bruke litt tid.

Konkurransforholdene er viktige i denne sammenhengen. Litt av bakgrunnen for at dette forslaget dukket opp, etter det jeg skjønner, var bl.a. konkurranseforholdene i Norden, og de kunne tilsi et argument for disse vogntogene. Men så ser jeg også, som representanten Eng her viser til, at det kan være faktorer når det gjelder konkurranseforholdene internt i Norge, som kan påvirkes av dette. Det er også noe jeg kommer til å vurdere før jeg bestemmer meg.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Jeg vil gjerne stille olje- og energiministeren et spørsmål. Det er krig i Midtøsten. En av konsekvensene av denne krigen er at oljeprisen stiger. Oljeprisen er i dag over 26 dollar pr. fat, og det betyr at pengene renner inn i den norske statskasse i stadig større flommer.

De norske bidragene til de palestinske områdene er anslagsvis 100 mill. kr pr. år, opplyste Jan Petersen SVs stortingsgruppe for noen tid tilbake. Merfortjenesten på grunn av den høye oljeprisen er anslagsvis 100 mill. kr pr. dag for den norske statskasse. Det er klart at hovedansvaret for å gjenoppbygge de palestinske områdene må hvile på Israel – det er Israel som nå systematisk driver og smadrer infrastruktur – men samtidig hviler det et spesielt ansvar også på Norge og andre land for å hjelpe til med gjenoppbyggingen i Palestina. Mitt spørsmål til olje- og energiministeren er da: Vil Norge også som leder av giverlandsgruppen ta et initiativ til at en del av den merfortjenesten Norge nå får, brukes til å bygge opp igjen infrastruktur som smadres av den israelske militærmakten?

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder Norges bidrag i Midtøsten både i forhold til det å søke å få partene til å forhandle rundt et forhandlingsbord og også det som gjelder gjenoppbygging av det som blir ødelagt gjennom krigføringen som skjer nå – og ytterligere også den humanitære hjelp som åpenbart er nødvendig – viser jeg til det som både statsministeren og utenriksministeren har gitt uttrykk for. Det er Regjeringens samlede syn.

Situasjonen i Midtøsten påvirker selvfølgelig prisene, det ser vi. Når det gjelder mitt ansvar som olje- og energiminister, vil jeg vise til at den norske beslutningen den 17. desember i fjor var basert på tre forhold: For det første var det en ensidig beslutning. For det andre var det en beslutning som var tatt uten noe formalisert samarbeid

verken med OPEC eller med land utenfor OPEC. Og for det tredje kunne denne beslutningen oppheves når som helst, dersom det skulle vise seg at situasjonen på markedet tilsa det. Regjeringen akter ikke å bruke oljeregulerings tiltak som et politisk virkemiddel. Det er markeds-situasjonen som vil styre vår beslutning i denne sammenheng.

Oystein Djupedal (SV): Jeg registrerer at oljeministeren ikke svarer på spørsmålet. SV har gitt støtte til den begrensningen i oljeproduksjonen som Regjeringen har gjennomført, og vi vil også komme tilbake til disse spørsmålene hvis Regjeringen selv ønsker det. Men det er altså ikke mitt anliggende i dag.

Mitt anliggende er at Norge har en rolle å spille. Jeg setter pris på at både Jan Petersen og statsminister Bondevik stadig blir skarpere i tonen overfor Israel, for det er nødvendig. Vi ser også at hele den vestlige verden blir stadig skarpere i tonen, i likhet med den øvrige verden. Samtidig hviler det et moralsk ansvar på oss. For vi er en profitør på dette siden oljeprisen stiger, bl.a. fordi det er en krig i Midtøsten. Det betyr at det hviler et ekstra moralsk ansvar på oss, både fordi vi leder giverlandsgruppen og fordi Norge tradisjonelt har hatt en rolle å spille i Midtøsten.

Det å gi et signal om at man vil bidra mer enn det Norge i dag gjør – Jan Petersen har opplyst ca. 100 mill. kr i løpet av et år til Palestina – er vel og bra, men vår merfortjeneste er altså anslagsvis 100 mill. kr pr. dag! Ville ikke da et signal fra den norske regjering om at vi ønsker å bidra mer til gjenoppbyggingen av Palestina, være et klokt og riktig bidrag i en slik situasjon?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er helt enig i at det er naturlig at Norge, med det spesielle og gode kontaktnettet vi har etablert i Midtøsten med begge partene, går inn i et sterkt engasjement på de områdene som for så vidt representanten Djupedal nå nevner. Men jeg har ingenting å tilføye utover det som både statsminister og utenriksminister har sagt. Det er de regjeringsmedlemmene som har et særlig konstitusjonelt ansvar for disse forholdene som Djupedal tar opp. Dette er Regjeringens samlede syn, og det er selvfølgelig også mitt syn.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øyvind Vaksdal.

Øyvind Vaksdal (FrP): Som allerede nevnt foretok Regjeringen i høst sammen med bl.a. OPEC og Russland produksjonsbegrensninger på norsk sokkel for å presse opp oljeprisene. Fremskrittspartiet protesterte på disse begrensningene den gangen, grunnet den økonomiske verdenssituasjonen og ikke minst på grunn av at dette ville ramme de svakeste økonomiene hardest. I pressen de siste dager har vi fått opplyst at Regjeringen vurderer å oppheve produksjonsbegrensningene, og IEA sier ifølge Aftenposten at de anbefaler Norge å gjøre dette. Samtidig kunne vi lese på TV 2s tekst-tv for to dager siden at statsråden hadde inngått en avtale med sin russiske kolle-

ga om ytterligere begrensninger. Vil statsråden bekrefte eller avkrefte om det er inngått en slik avtale, eller vil man nå gå til det fornuftige skritt å oppheve disse begrensningene?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg kan avkrefte at det er inngått en slik avtale som det er referert til. Det er en misforståelse, og det er også sendt korrigerende innlegg til Dagens Næringsliv og Finansavisen som hadde disse oppslagene, antakelig bygd på andre mediers framstilling. Dette er, som jeg sa, en ensidig beslutning gjort av den norske regjering uten formalisert samarbeid med noen.

Når det gjelder muligheten for at produksjonsbegrensningene skal oppheves, er det et forhold som Regjeringen stadig har til vurdering. Vi ser at oljeprisen ligger meget høyt. Antakelig er minst et par dollar en krigspremie i forhold til situasjonen i Midtøsten, men vi ser også at markedet er veldig volatilt. I dag ser vi at oljeprisen har blitt redusert med en halv dollar igjen. Det går altså opp og ned avhengig av de politiske forholdene. Skulle oljeprisen derimot feste seg på et uakseptabelt høyt nivå, er selvfølgelig dette et grunnlag for Regjeringen til å revurdere sin beslutning om produksjonskutt.

Presidenten: Ingvild Vaggen Malvik – til oppfølgingsspørsmål.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): IEA anbefaler Norge å åpne kranene og øke oljeproduksjonen som en følge av bortfallet av Iraks produksjon, for dermed å redusere oljeprisen. Dette vil i så fall være en ren sympatierklæring til Israel.

I tillegg er det også andre gode argumenter for en høy oljepris. I utgangspunktet er faktisk den internasjonale prisen på olje altfor lav hvis man legger til grunn de konsekvensene både produksjonen og forbruket har på miljøet. Dessuten vil en høy oljepris gjøre alternativene til olje mer konkurransedyktige, og nye fornybare energikilder vil gjøre det lettere å oppfylle Kyoto-protokollen. Ser statsråden disse politiske dimensjonene i forhold til en høy oljepris?

Statsråd Einar Steensnæs: Ja. Men det er ikke riktig at Regjeringen ønsker å bruke regulering av oljemarkedet som et politisk våpen. Jeg har overhodet ikke uttalt meg i den retning. Jeg sa også i et tidligere svar til representanten Djupedal at den norske regjeringens beslutning når det gjelder regulering av oljemarkedet, hviler på de tre hovedsøylene som jeg refererte til. Det ligger altså ingen politiske dimensjoner i dette. Det ville derimot være en politisk handling dersom en nå skulle fastholde disse produksjonsreguleringene uavhengig av hvordan prissettingen skulle være i markedet.

Det kunne av VG i går fremstå slik at fordi en ikke ville favorisere en av partene – i dette tilfellet Israel – så skulle den norske regjeringen fastholde produksjonskuttene. Det er ikke den norske regjeringens politikk på dette området. Vi vil unngå ekstreme prisutslag, hva enten det

gjelder lave oljepriser, som har store negative konsekvenser, eller høye oljepriser, som også kan ha store negative konsekvenser. Det er bare dette som vil styre den norske regjeringens beslutning i dette tilfellet.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Per Ove Width (FrP): Jeg har et spørsmål til – ikke overraskende – forsvarsministeren.

Sist fredag fremmet som kjent Regjeringen den såkalte gjennomføringsproposisjonen. Lederartikler i landets største aviser har betegnet proposisjonen med ord som «pinlig» og «narrespill». Dagen etter 9. april vil jeg også minne om at Høyres landsmøte i fjor betegnet Arbeiderpartiets tilsvarende proposisjon som en moderne utgave av 1930-tallets «brukne geværs politikk».

I proposisjonen foreslår Regjeringen å tilføre midler i en fireårs omleggingsperiode 2002–2005. Denne planperioden er i henhold til Stortingets vedtak. Da blir det meget merkelig, og jeg synes oppsiktsvekkende, at Forsvarsdepartementet samtidig og uten konsultasjon med Stortinget har iverksatt arbeidet med et såkalt langtidsdokument 2004.

Av oppdragsformuleringene for arbeidet går det bl.a. fram at man skal videreføre arbeidet med innsparinger i fredsdriften i Forsvaret og legge til rette for en videre modernisering av Forsvarets styrkestruktur i tråd med bl.a. de krav man har vært med på å utforme i NATO. Vi kunne altså ikke stole på Sem-erklæringen. Spørsmålet blir da: Kan vi stole på statsrådets forslag til ramme i fireårsperioden og departementets faktiske arbeid med å endre planperioden?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg oppfatter det dit hen at representanten Widths hovedansvar var det arbeidet som er igangsatt med neste planperiode. Det er åpent omtalt i den fremlagte gjennomføringsproposisjonen at departementet holder åpent å fremskyve neste planperiode ett år. Det er en ting vi kan diskutere med komiteen, for her har Stortinget full anledning til å se på den muligheten eller fortsette med de samme fireårs-syklusene som vi har i dag.

Det er helt naturlig at selv om vi nå står ved starten av denne fireårsperioden, legges det et langsiktig utredningsarbeid for å klargjøre det vi kan komme til å foreslå for neste fireårsperiode. Både investeringer i Forsvaret og de strukturene vi skal operere med, krever en slik langsiktighet at vi har prosjekter i Forsvarsdepartementet som strekker seg over både fire år, åtte, ti, tjuer, ja faktisk tjuer år. Det er ikke noe forsøk på å holde Stortingets vedtak fra i fjor for denne fireårsperioden – jeg holdt på å si – atskilt fra det vi faktisk arbeider med til vanlig. Det er rett og slett en naturlig konsekvens av at slikt langtidsarbeid begynner tidlig allerede i den perioden vi er inne i.

Når det gjelder den fremlagte gjennomføringsproposisjonen, vil jeg minne om at det som var Høyres hovedansvar nettopp på vårt landsmøte i fjor, var å sikre en brigadetilstedeværelse i Trøndelag, og det var å sikre en MTB-struktur. Det var de to hovedansvar som kom

klart fram av landsmøteresolusjonen, og begge disse to hovedansvar mener jeg er godt ivarettatt i den gjennomføringsproposisjonen som er fremlagt.

Per Ove Width (FrP): Jeg synes jo det er merkverdig at man i denne planperioden arbeider med en ny proposisjon, noe som ikke er i henhold til Stortingets vedtak. I Innst. S. nr. 121 for 1994-95 og de påfølgende langtidsdokumenter står det at man skal fremme fireårs langtidsproposisjoner, og det er det Regjeringen nå prøver å omgå.

Jeg vil gjerne at statsråden skal bekrefte eller avkrefte om dette langtidsdokumentet skal inneholde ytterligere nedskjæringer i Forsvaret. Hvordan skal i så tilfelle Forsvarets personell forholde seg til det? Når vi heretter stiller spørsmål i forbindelse med Forsvaret, vil vi da bli møtt med at dette vil vi komme tilbake til i denne proposisjonen?

Det står også i oppdragsformuleringen at man ønsker å legge fram dette dokumentet i et år som ikke er valgår. Kan statsråden begrunne det?

Statsråd Kristin Krohn Devold: For det første vil jeg gjøre det helt klart at det ikke er Forsvarsdepartementets mål å endre fireårs planleggingssyklus for Forsvaret. Vi synes at det å ha en fireårs planleggingssyklus er riktig. Vi tror nok kanskje at av hensyn til iverksettelsen av de strukturendringene som tas for hvert fjerde år, hadde det vært gunstig å ha stortingsvedtaket ett år tidligere, altså at hele fireårssyklusen ble skjøvet fram et år, slik at det samme Stortinget som gjorde vedtaket, også fikk anledning til å være med på det første oppfølgingsåret av den nye planperioden. Det tror vi kunne vært formålstjenlig av mange grunner.

Jeg vil igjen understreke at det er Stortinget som sammen med Regjeringen bestemmer hvilke fireårssykluser vi skal legge til grunn. Vi har ingen planer om å ta bort fireårssyklusen. Samtidig må det selvfølgelig være slik at man i planarbeidet foran enhver ny fireårssyklus ser på et bredt spekter av muligheter for å modernisere den strukturen man har, tilpasset nye forhold.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Marit Nybakk.

Marit Nybakk (A): Jeg synes det høres veldig interessant ut at Stortinget skal ta stilling til neste planperiode i 2004, og jeg vil minne om at det var fordi det var valgår, at Høyre ikke var i stand til å inngå et forsvarspolitisk forlik med bl.a. Arbeiderpartiet og Stoltenberg-regjeringen i fjor.

Ellers er det slik at Høyre slettes ikke er det eneste partiet som går i voksenopplæring når det kommer i regjering, men jammen har det hatt virkning på Høyre. Jeg tror også etter å ha hørt på Width at det kunne vært greit om Fremskrittspartiet hadde fått den voksenopplæringen. Det er vel som Dagbladet skrev i går, at realitetssansen blir mer skjerpet på innsiden av regjeringsbygningen enn i opposisjonstilværelsen på Løvebakken.

I fjor kalte Høyre Arbeiderpartiets modernisering av Forsvaret for det brukne geværs politikk. Jeg skal heve meg over det og ikke kalle Høyres forsvarsproposisjon som nå er framlagt, for de brutte løfters politikk, men spørre statsråden om hun nå er innstilt på å samarbeide med Arbeiderpartiet.

Statsråd Kristin Krohn Devold: For det første takker jeg for at det blir sett på som en positiv mulighet å fremskynde neste fireårsperiode ett år. Det vil selvfølgelig ikke forandre noe av det innholdet som vi nå legger fram for år 2002, 2003, 2004 og 2005. Det betyr bare at 2005 blir første år i den neste perioden. Det får Stortinget og komiteen anledning til å konkludere på når de behandler proposisjonen.

Til det neste punktet, om voksenopplæring, vil jeg si følgende: Når det gjaldt den retorikken Høyre hadde i fjor vår, var det først og fremst rundt landsmøtetidspunktet, på det tidspunktet Arbeiderpartiet hadde fremmet sin proposisjon. Gjennom arbeidet i Stortinget etter proposisjonsfremleggelsen nærmet Arbeiderpartiet og Høyre seg betydelig. Det førte bl.a. til at en MTB-struktur som ikke var med i Regjeringens forslag, kom inn ved stortingsbehandlingen. Det betydde også at Brigade 12 fra Trøndelag som var tatt ut, kom inn igjen. Det gjorde at min forgjenger Godal sa i Stortinget at han var glad for at særlig Høyre og Arbeiderpartiet gjennom samarbeid i komiteen var kommet til enighet om langt det meste som han la fram, og som ble vedtatt i juni.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP): Uansett hvor mange fine ord statsråden bruker, kan hun ikke bortforklare det faktum at Høyre ved en rekke anledninger før de kom i regjering, var kritiske til den forsvarsproposisjonen som den daværende arbeiderpartiregjering la frem. Det er også et faktum at forut for at denne regjeringen ble dannet, foregikk det en betydelig kommunikasjon mellom de tre partiene og Fremskrittspartiet. Ett av de sentrale spørsmålene fra Fremskrittspartiets side gikk nettopp på Forsvaret og Regjeringens vilje til å finansiere strukturen. Det vi nå ser, er at den viljen ikke lenger er til stede. Mitt spørsmål til statsråden er: Skjønner hun ikke at Fremskrittspartiets stortingsgruppe føler seg lur i dette spørsmålet, når en av forutsetningene for regjeringsdannelsen og vår vilje til å si ja til regjeringsdannelsen nettopp lå i uttalelser fra Regjeringen, skriftlige sådanne, om at man ville sørge for at finansieringen av den vedtatte forsvarsstrukturen kom til å skje? Nå ser vi altså at det ikke er tilfelle, og det vil jeg gjerne ha et svar på.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg skal være helt klar på ett punkt: I Sem-erklæringen står det at Regjeringen skal finansiere den struktur Stortinget har vedtatt. Det er ikke i overensstemmelse med det vi har lagt fram, fordi det ville kostet 30,9 milliarder kr, og det vi har lagt fram koster 29,5 milliarder kr. Det er en helt korrekt be-

skrivelse. Det var et grunnlag Fremskrittspartiet baserte seg på, altså: Fremskrittspartiet tolket det som fullfinansiering. Min utfordring som forsvarsminister etter at jeg tiltrådte, har vært å få til en praktisk god løsning for Forsvaret. Der er et gap mellom 27,7 milliarder kr, som ble lagt fram av den forrige regjering til Forsvaret, og den kostnaden som ble beregnet omtrent på samme tidspunkt til 30,9 milliarder kr. Den løsningen jeg har lyktes i å få til, er en økning på ca. 1,8 milliarder kr i året i fireårsperioden – økt bevilgning, samtidig som jeg har måttet foreslå å gå ned noe på struktur.

Når det gjelder videre samarbeid med Fremskrittspartiet, håper jeg vi kan bruke tiden fram til 19. juni til å bli enige om mest mulig.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp): Når jeg tenker tilbake på Høyres retorikk omkring disse spørsmålene, og statsrådens egne uttalelser så sent som i den muntlige spørretimen i november, må jeg si at ikke statsråden, men partiet Høyre burde vurdere en unnskyldning til Arbeiderpartiet for en del av de uttrykk som ble brukt i løpet av i fjor vår. Det er jo ikke slik at det er manglende økonomisk mulighet som er årsaken til det man nå har gjort. Det er en bevisst prioritering.

Etter Senterpartiets mening er det slik at man nå prioriterer et forsvar som stort sett skal utdanne soldater til internasjonale operasjoner, og at man prioriterer ned det landbaserte nasjonale forsvar. Man prioriterer også ned sikkerheten, ikke minst til sjøs i nordområdene. Det er et forsvar som er mindre fokusert på sjøområdene, mindre fokusert på Nord-Norge og mindre fokusert på det nasjonale vernepliktsforsvaret.

I likhet med representanten Width må jeg få lov til å spørre statsråden: Er det i det hele tatt grunn til å stole på Høyre i forsvarspolitikken heretter, eller er det slik Høyres egen forsvarspolitiske talsmann sa, at dette er et helt klart løftebrudd, og at det er like greit å erkjenne det først som sist?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Å erkjenne først som sist at det vi har lagt fram, ikke er 30,9 milliarder kr, er vi helt klare på, og fullfinansiering av Stortingets vedtak ville kostet 30,9 milliarder kr.

Det som jeg imidlertid ikke er enig med representanten Arnstad i, er at det vi har lagt fram, er en betydelig nedprioritering av landforsvaret og forsvar av sjøområdene i Nord-Norge. Tvert imot. Innenfor de rammene vi har lagt fram, har vi fått til full oppgradering av mtb-er i «Hauk»-klassen og investeringer i nye mtb-er i «Skjold»-klassen. Vi har kjøpt nye helikoptre til både Kystvakten og fregattene, og vi sier at Sjøforsvarets tilstedeværelse i sjøområdene i nord skal økes. Jeg har ikke endret Stortingets vedtak om at Olavsvern skal være en base. Vi har sagt at den basen skal legges inn under Håkonsvern for at en skal kunne koordinere mtb-virksomheten bedre. Det er ikke nedprioritering av Sjøforsvarets

tilstedeaværelse i nord. Den satsingen vi har på Heimevernet, tilsier heller ikke en nedbygging av landforsvaret.

Presidenten: Per Roar Bredvold – til siste oppfølgingsspørsmål.

Per Roar Bredvold (FrP): I VG av 27. mars 2002, etter at innholdet i St.prp. nr. 55 ble kjent, kunne vi lese et intervju med tidligere forsvarstopp fra regjeringspartiet Høyre, nemlig Ingvald Godal, som sa følgende:

«Høyre har kapitulert.» «Nå er det bare Frp som holder skansen»

Videre sa han:

«Hvis ikke Regjeringen bevilger penger i samsvar med Stortingets vedtak i fjor, blir dette en farse.»

Statsrådets parti gikk inn i valgkampen med Forsvarets fremtid som en av fanesakene. Det var også en av fanesakene under regjeringdannelsen, og Fremskrittspartiet støttet denne dannelsen, bl.a. på grunn av løfter om Forsvarets fremtid. Mange av oss føler oss sveket når det gjelder forutsigbarheten om Forsvarets oppdrag og mål, og de sivile og militæres fremtid er nå usikker. Ser statsråden disse signalene, og skjønner statsråden at for mange av oss har det som ble vedtatt den 13. juni 2001 – for mindre enn et år siden her i Stortinget – som nettopp skulle gi Forsvaret nok midler til aktivitet, nå fått et skudd for baugen?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg skjønner at alle de som håpet på 30,9 milliarder kr, er skuffet. Samtidig vil jeg ikke gå med på at dette har avgjørende betydning for Forsvarets fremtid. Vi foretar en klar økning av forsvarsbevilgningene, til det høyeste nivået siden Berlinmurens fall. Dette gjør vi samtidig som vi flytter midler fra drift til investering. I slutten av perioden får vi en investeringsprosent på 29, mot 23 pst. i dag. Det er de to hovedkravene til NATO-medlemsland som stilles av NATO-ledelsen: økt overgang fra drift til investering for å redusere teknologigapet overfor USA og det å få til en økning i de reelle forsvarsbevilgningene. Vi gjør begge deler. I forhold til det å ha et kompetent forsvar, som er på høyde med det nye NATO, står vi fast på det, og det er kvalitet over det vi legger fram. At man er skuffet over at ikke alt er kommet med, er forståelig.

Presidenten: Da går vi over til neste hovedspørsmål.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg har eit spørsmål til samferdsleministeren:

Kvart år går det mange ras på norske vegar, både stein-, jord- og snøras. I tillegg til dei ulempene som stengde vegar fører til, skapar ras og rasfare frykt hos trafikantane. Tap av menneskeliv i rasulykker gir grunnlag for slik frykt. Rassikring handlar difor både om å redde menneskeliv, skape tryggleik i folk sin kvardag og hindre at ras fører til stengde vegar. Etter den tragiske rasulukka i Hardanger, og også etter møtet med den nasjonale rassikringsgruppa, har samferdsleministeren i media uttrykt forståing for kravet om auka innsats for rassikring.

Kva vil statsråden gjere for at den uttalte forståinga ikkje berre blir tomme ord, men at den òg resulterer i handling? Kan statsråden f.eks. tenkje seg å lage ein forpliktande opptrappingsplan for rassikring?

Statsråd Torild Skogsholm: Trafikksikkerhet er viktig for denne regjeringen. Det har jeg sagt mange ganger i denne salen, og det gjelder også aspektet rassikring. Det er mange som opplever hverdagen sin vanskelig på grunn av at det er fare for ras. Det har pågått et arbeid i mange miljø, for å si det sånn, i forhold til dette engasjementet.

I 1999 ble det lagt fram en handlingsplan for rassikring, hvor det ble lagt opp til at man skulle bruke 2 milliarder kr til rassikringstiltak fram til 2007. Det er denne planen vi arbeider etter innenfor rassikringsområdet. Det vil i revidert nasjonalbudsjett bli gjort opp status for hvordan vi ligger an i forhold til denne handlingsplanen.

Jeg mener det er viktig at vi har et engasjement i forhold til dette. I år bruker vi rundt 400 mill. kr til ulike rassikringstiltak. Dette er viktig fordi vi med jevne mellomrom ser at det går ras, og – det som verre er – at det går liv med i rasulykker. Derfor mener jeg det er viktig at vi prioriterer rassikring. Det gjør vi, og vi skal nå, som jeg sier, komme med et framlegg til Stortinget som viser status på rassikringsarbeidet.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg takkar for svaret.

Det som er heilt klart, er at planar er det nok av. Statsråden viste til den nasjonale rassikringsplanen. Fylke som har stor rasfare, har laga rassikringsplanar. Dei har prioritert prosjekta. Den nasjonale rassikringsgruppa har peika på over 1 700 prosjekt som bør rassikrast. Dei har òg rekna ut at for å sikre desse prosjekta, trengst det 15 milliardar kr. Det blir difor litt defensivt når statsråden seier at ein skal gå gjennom dei planane ein har. Planane ligg der. Prioriteringane ligg der. Det som manglar, er handling. Dette betyr òg at ein kan stille spørsmål ved både busetjinga og næringslivet ute i distrikta som skal leve med den faren som stadig rasfare utset dei for. Eg vil difor på nytt be statsråden vere meir konkret på kva som vil skje, bortsett frå at ein vil gå gjennom planar som alt ligg der.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil se det som en viktig oppgave hele tiden å sørge for at vi er bevisst på den rasutfordringen vi har rundt om i landet. Det er vi i dag. Et problem vi hadde i fjor, var at det ikke fantes planer som var så konkrete at vi fikk brukt alle de pengene vi bevilget for fjoråret. De pengene har vi nå overført til inneværende år. I år er planene på plass. Dermed kan vi få brukt dette beløpet.

Det er helt riktig at den nasjonale rassikringsgruppen har kommet med en oversikt over prosjekter som til sammen utgjør 15 milliarder kr. Det sier litt om utfordringene vi har. Dødsulykken som fant sted for ikke så lenge siden, var til og med utenfor disse prosjektene. Det betyr at samlet sett i vårt land har vi store behov når det

gjelder rassikring. Men vi har også andre store trafikksikkerhetsutfordringer. Det er innbyggere i andre deler av landet som ikke har rasutfordringer, men som også lever usikre dager på grunn av trafikksikkerhetsbildet der de bor.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Me er opptekne av tryggleik på vegane i dag. Arbeidarpartiet og Senterpartiet har stilt kvar sine spørsmål, og eg veit at Senterpartiet er samd med meg når det gjeld vogntoga, og eg er samd med Senterpartiet i at rassikring er viktig. Då tykkjer eg det er skuffande at me skal verta svara med at me skal få ein status. Har ikkje statsråden eingong ein intensjon om å gjera noko meir? Å gjera opp status bergar ikkje noko liv.

Ras er farlege i mange samanhengar. Me har ein veg i Rogaland, mellom Bjerkreim og Byrkjedal, som ein geolog frå Vegdirektoratet sa var noko av det verste han hadde sett. Den er stengd, og den kjem til å vera stengd ni–ti månader i året om vi ikkje gjer noko. Er det akseptabelt at riksvegvar er stengde i månadsvis og kanskje år, eller er statsråden open for å løyva ekstra pengar i situasjonar som denne?

Statsråd Torild Skogsholm: Denne handlingsplanen for rassikring som vi snakker om, er bygd på vurderinger som Stortinget har gjort. Dette er ikke noe som er laget uten mål og mening. Det har vært fokusert på rassikring tidligere i denne salen, og det er det denne planen bygger på. Derfor er det viktig at vi viser at vi følger denne planen. Ikke minst vil jeg vise til at det er viktig at man følger de prioriteringene som de ulike fylkeskommunene gjør når det gjelder det øvrige riksvegnettet, og ikke tar andre prosjekt foran, slik som det faktisk skjer i stor grad når man skal prioritere bruken av midler. Da tar man liksom en sjans på at det plutselig skal komme ekstraordinære rassikringsmidler. Jeg skjønner at det kan være fristende, men hvis man i de ulike fylkeskommunene mener noe med dette, så må man følge opp prioriteringene.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): For foreldre som er urolege for å senda ungene sine gjennom eit rasfarleg område, og for næringslivsleiarar som vurderer å flytta bedrifta si fordi dei er usikre på om transportane deira kjem fram, held det ikkje at statsråden seier at det går føre seg eit arbeid i mange miljø. Arbeidet må gå føre seg på vegane for å betra rasutsette strekningar. Det er ledige folk. Det er ledig utstyr. Det er planar for rassikring i gjeldande fylke. Det kom meldingar frå Eidfjord om ras før påske, frå Årdal i går, og i Bjerkreim og Byrkjedal har dei fått beskjed om at riksvegen berre kan vera open når det er godt vær.

Stortinget gav i si tid tilslutning til ein felles dugnad for dei fylka som hadde mange vegar som enno hadde grusdekke. Det var ei forbetring at dei fekk asfalt. Er statsråden villig til å følgja opp med ein ekstra dugnad til dei fylka som har rasutsette vegar?

Statsråd Torild Skogsholm: Vi må fokusere mye på rassikring, men jeg kan heller ikke lukke øynene for at rundt 300 mennesker blir drept på norske veier hvert år. Vi er nødt til å gjøre en innsats i forhold til trafikksikkerhet der vi vet at det går ras, men også der vi vet at det skjer mange vanlige trafikkulykker. Vi har eksempler på at vi har brukt midler i forhold til utbedring av veier for å hjelpe på trafikksikkerhetsbildet, og at det har hjulpet. Når det gjelder ras, er det ofte snakk om områder hvor det ikke bor så mange mennesker, men hverdagen for disse menneskene er preget av at man har usikre løsninger på skoletransport og hva det skal være. Ja, slike ting må vi ta innover oss.

Det representanten her spør om, er om jeg i dag kan love hva vi kommer med i budsjettet. Selvfølgelig kan ikke jeg forskottere hva som kommer til å ligge i et budsjettframlegg, men jeg kommer til å fokusere på at vi jobber i forhold til rassikring og i forhold til trafikksikkerhet generelt.

Presidenten: Geir-Ketil Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Geir-Ketil Hansen (SV): Jeg vil vise til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet i en egen merknad tydelig har sagt fra om at både som et trygghetsproblem og som et fremkommelighetsproblem kan rasfare være en medvirkende årsak til utflytting fra distriktene og sentralisering av næringslivet. I tillegg bad Stortinget Regjeringen om å komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en orientering om hvordan man skulle gjennomføre handlingsplanen for rassikring. I Stortinget har man fokusert på og vært tydelig på at man ville løfte fram og prioritere rassikring. Man forventer at Regjeringen skal følge dette opp.

Jeg vil vise til at det innenfor de fylkesfordelte rammer – riksveirammene – hvor statsråden viser til at fylkeskommunene kanskje prioriterer andre ting, også er en øremerket post til rassikring. Og med bakgrunn i de føringer som Stortinget har gitt, vil jeg spørre statsråden om hun kan signalisere at man vil satse mer på rassikring i årene som kommer.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil gjøre mitt for at man skal legge vekt på rassikring framover, men det betyr at fylkeskommunene også gjør sine prioriteringer i forhold til det øvrige riksveinettet. Det nytter ikke hva jeg sier om det hvis dette ikke blir fulgt opp lokalt. Derfor synes jeg at denne debatten er betimelig, fordi nettopp dette blir satt i fokus. Jeg regner med at de ulike fylkeskommune også setter dette i fokus. Jeg ser at det kan være en trussel i forhold til fraflytting i distriktene. Det er viktig at vi tar et felles løft i forhold til dette, men da må

alle instanser og alle forvaltningsnivåer være enige om denne satsingen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Regjeringen Bondevik har foreslått å kutte ut hele driftsstøtten på 28 mill. kr til Det frivillige skyttervesen. Det er 929 skytterlag og 850 skytebaner over hele landet, og 400 av banene brukes av Heimevernet. Skyttervesenet har 170 000 medlemmer, der 28 000 er under 21 år.

Mener statsråden at verdien av skytterlagene er uten betydning for forsvarsevnen og forsvarsviljen?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Nei, det mener forsvarsministeren ikke.

Representanten Halvorsen har helt rett i at Det frivillige skyttervesen har mye positivt for seg. Det er positivt at så mange som mulig i Norge har et aktivt forhold til bruk av våpen, og at vi har mennesker i reserve som mestrer bruk av skytevåpen, også tilknyttet forsvaret av landet. Men når det er sagt, har det vært en hovedutfordring for oss å prioritere de viktigste tingene for Forsvaret fremover. Det er samtidig klart at Det frivillige skyttervesen, med 170 000 medlemmer, er en frivillig organisasjon på lik linje med mange andre frivillige organisasjoner. Når forsvarsbudsjettet ikke inneholder poster til støtte til andre frivillige organisasjoner, har vi funnet ut at det prinsipielt riktige er at støtten til Det frivillige skyttervesen oppheves fra og med 2003.

Jeg vil også gjerne få legge til at det er riktig som representanten Halvorsen sier, at det er 170 000 medlemmer. Hvis vi deler den summen som vi foreslår å ta bort fra og med 2003 – 28 mill. kr i året – på de 170 000 medlemmene, blir det 150 kr pr. medlem. Det er slik sett ikke en dramatisk sum hvis man fordeler det på denne enorme medlemsmassen. Jeg håper selvfølgelig at Det frivillige skyttervesen vil være i stand til å opprettholde sin aktivitet og utgjøre en del av den viktige kompetansen vi har i Norge i forhold til det å skyte, sammen med jegere, HV, medlemmer av pistolklubber osv., som ikke får den samme støtten som skyttervesenet får.

Jeg vil også legge til at Forsvaret fortsatt vil støtte skyttervesenet indirekte ved at forsvarssjefen har valgt landsskytterstevnet som ett av de to prioriterte stevnene som får Forsvarets støtte i form av mannskap, som bidrar til at disse arrangementene kan gjennomføres.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg takker for svaret.

Jeg fastholder min hovedkonklusjon om at bruk av penger til skyttervesenet er en god forsvarssak. For i et land med så mange våpen er det viktig å ha våpenkunnskap og våpenkultur. Jeg finner departementets prioriteringer merkelige når vi vet at en større evaluering, som nettopp er avsluttet, viste at Det frivillige skyttervesen er den organisasjonen som har størst betydning for Forsvarets totale virksomhet.

Hva er det da som gjør at forsvarsministeren nå vil overprøve dette arbeidet som Forsvaret selv har satt i gang?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Det er ikke forsvarsministerens intensjon å overprøve andres arbeid, tvert imot har vi i dialog med Forsvarets ledelse kommet fram til de strukturelementer som vi føler vi kan ta ut uten at det direkte berører forsvarsevnen. Vi mener at det å opprettholde et høyest mulig investeringsnivå på hær, sjø, luft og heimevern samt å gjennomføre de moderniseringsprosesser som er vedtatt, er Forsvarets primæroppgave, mens støtte til frivillige organisasjoner er en sekundær oppgave som fortrinnsvis i dag bør håndteres av andre budsjetter enn forsvarsbudsjettet.

Når det er sagt, er jeg klar over den historiske tradisjonen som skyttervesenet står for. Det ble opprettet i 1893, med sterk medvirkning fra Stortinget. Men jeg vil også få legge til at det er mye som er endret i det norske forsvaret siden 1893, også knyttet til hvilke strukturelementer som er viktigst for det norske forsvaret i dag.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren.

Jeg viser til en serie som har gått i VG. Sist lørdag står det: «VG gransker: Pengeslukene», og at 60 mennesker skal få en bro med en prislapp på langt over 100 mill. kr. Ikke det at disse menneskene ikke fortjener en bro, det gjør de nok. Men når Regjeringen bruker så små midler til veibygging, vil jeg ha statsrådens syn på om hun synes det er en fornuftig bruk av de små veimidlene kontra det hun hele tiden står og forfekter, at hun skal sørge for rassikring, hun skal sørge for trafikksikkerhet, og hun har en visjon om null drepte. Er det ikke da bedre heller å satse på de trafikksatte strekninger hvor det er mange ulykker, slik som på E18, og også spesielt E6 gjennom Østfold og E6 gjennom Gudbrandsdalen, hvor vi har mange trafikkskader, og mange har blitt drept?

Statsråd Torild Skogsholm: Når det gjelder det konkrete prosjektet som det ble vist til her, så er det et prosjekt som jeg ikke har på mitt bord, og som jeg dermed ikke har forholdt meg til.

Det er slik at prioriteringer av midler i stort blir lagt i denne sal. I hvert års budsjett fordeler man midler i hovedsak. Og da jeg i sted i forhold til et annet spørsmål viste til at det er viktig når man snakker om rassikring, at de enkelte fylkeskommunene også er konsistente når man prioriterer prosjekter, så ligger det i dette: Hvis det er slik at en fylkeskommune ønsker å prioritere et prosjekt foran rassikring, så er det en sak vi må forholde oss til. Jeg mener det er viktig at vi prioriterer gode prosjekter på den måten at det er prosjekter som innebærer reduserte transportkostnader både for næringslivet og for enkeltpersoner, og at det er transportløsninger som skaper et godt miljø. I en del distriktssammenhenger kan det være viktig at man får gjennomført viktige bru- og tun-

nelløsninger, eller hva det skal være. Dette konkrete prosjektet har jeg problemer med å kommentere, for det har jeg ikke gått inn i.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg synes det er temmelig oppsiktsvekkende at statsråden nå sier at et slikt stort vei-prosjekt til over 100 mill. kr ikke er hennes bord. Det må være helt nytt i statsrådsammenheng. Jeg trodde at alle veier var statsrådets bord og domene, og ikke overlatt helt og holdent til andre. Men det er greit.

Så sier også statsråden at det er fylkene som prioriterer. Ja, men det er Stortinget, Regjeringen og statsråden som fordeler pengene til fylkene, og det er fem fylker som er veldig utsatte for trafikkuulykker, bl.a. Østfold, Oppland og Hedmark, som da får for lite fordi de har mange ulykker. Vil hun gå inn og prioritere de fylkene hvor det er flest trafikkuulykker, eller vil hun fortsette med å gi penger til dem som har kommet bra i gang med trafikksikkerhet, og ellers bare la det skure og gå – dette er ikke mitt bord?

Statsråd Torild Skogsholm: Nå sa jeg ikke mitt bord. Jeg sa «på mitt bord», og det er en vesentlig forskjell. Saken ligger ikke *på* mitt bord. Alle samferdselsprosjekter er selvfølgelig en del av mitt bord.

Når det gjelder trafikksikkerhet, så er det et område som jeg har stor fokusering på, som jeg akter å ha stor fokusering på, og som jeg jobber med hver dag. Jeg har tidligere signalisert at nettopp på grunn av trafikksikkerhetsbildet ønsker jeg en framskynding av utbyggingen av E6 i Østfold. Dette jobber jeg kontinuerlig med. Vi ser det i forhold til planer, vi ser det i forhold til finansiering, og vi ønsker å få til en framskynding på grunn av trafikksikkerhetsbildet, at det er en viktig strekning for landet som sådant. På den måten ønsker vi å gi signaler om at trafikksikkerhet er viktig, og dette konkrete prosjektet er et viktig prosjekt for nasjonen som sådan, også i framkommelighetssammenheng.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øystein Hedstrøm.

Øystein Hedstrøm (FrP): Den samferdselspolitikken som vi i praksis opplever i dag, med beløp i hundremillionersklassen til distriktsprosjekter, har knapt noen verdi. Skal det bedrives distriktspolitikk så må man jo velge ut de prosjektene i et fylke eller i en region som har høy nytte-kost-verdi.

Og så til dette med trafikksikkerhet. Jeg er østfolding og har gjennomlevd de siste ti årene da vi har hatt over 60 dødsfall på E6, Norges mest trafikkerte vei. Hvis vi ikke nå får opp farten, vil vi få 30 nye veidrap før denne veien blir realisert som en firefelts motorvei. Forstår ikke statsråden at det må ha førsteprioritet å omprioritere veimidlene, slik at vi slipper så mange veidrap i Norge i tiden som kommer? Og vil hun ikke ta klart avstand fra den politikken som føres med disse broene, tunnelene og veiene ute i distriktene, som har null verdi?

Statsråd Torild Skogsholm: Nå nettopp redegjorde jeg for prioriteringen i forhold til E6 i Østfold, og den står jeg fortsatt ved. Og når det spørres om hvorvidt jeg tar avstand fra satsing i distriktene, så gjør jeg ikke det – uten at jeg dermed vil gå inn på det konkrete prosjektet.

Vi trenger å ta hele landet i bruk. Vi vil at folk skal ønske å bo i hele landet. Derfor gjennomfører vi samferdselspolitiske og samferdselsmessige tiltak rundt omkring i landet. Det finner jeg riktig. Men det er også viktig at vi, når vi foretar prioriteringer innenfor samferdsel, ser på nytte-kostnad knyttet til prosjektene. Det akter jeg å gjøre framover også, men jeg akter også å se på hva som er de distriktspolitiske effektene av at vi finner gode løsninger i hele landet. Og trafikksikkerhet er fortsatt viktig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Marit Nybakk (A): Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Godt under halvparten av de mannlige årskullene – dvs. godt under en fjerdedel av de samlede kullene av alle 19-åringer – blir innkalt til førstegangstjeneste. I praksis betyr det at hvis man har en vennegjeng på fire 19-åringer som går ut av videregående skole, går Kari til Blindern, Per drar til Trondheim for å studere, Lise drar til en folkehøyskole, og fjerdemann blir innkalt til verneplikt. Spørsmålet er: Hvor urettferdig føler Nils eller Per dette?

I tillegg er det slik at mange faller av underveis. Hva gjør Regjeringen for å få de beste rekruttene? Og hva slags kompensasjonsordninger – kompetanse, poeng, deleksamener osv. – kan statsråden tenke seg å se på i forhold til det å styrke verneplikten og rekruttene?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg er glad for dette spørsmålet, for det går rett inn i en utfordring som jeg har tatt meget alvorlig – ikke minst etter besøk på de tre krigsskolene. Hvordan tar vi vare på dem som velger Forsvaret som yrkesvei, som utdanningsvei, eller som i hvert fall gjennomfører verneplikten, og deres muligheter i det videre utdanningssystemet? Hvordan gir vi dem bonus for innsats?

Her er jeg glad for å kunne opplyse at jeg sammen med forsknings- og utdanningsminister Kristin Clemet har økt tempoet for å få til en avklaring rundt bl.a. dette med at det skal gi studiepoeng, og også at de fagene man har tatt ved krigsskolen, skal telle i en senere sivil utdanning. Dette tror jeg er svært viktig. Hvis man ser bort fra jentene og ser på guttene, vil det nok i fremtiden være slik at om lag halvparten begynner førstegangstjenesten. Da er det svært viktig at det er den rette halvparten – den øvre – den vi virkelig vil ha tak i når det gjelder kompetanse og innsatsvilje. Da må det også være lønnsomt, om ikke direkte økonomisk, så i hvert fall lønnsomt i forhold til en senere sivil karriere.

Jeg vil samtidig benytte anledningen til å si at jeg tror ikke alle de tallene som representanten Nybakk gav for hvor mange som gjennomfører, stemmer helt med de

bakgrunnstallene som jeg har fått. Fortsatt er det slik i dag at ca. 60 pst. av guttekullene møter opp første dag av tjenesten, men så faller en del fra underveis. 100 pst. mottar innkalling, og ca. 60 pst. møter opp første dag. I løpet av tjenesten reduseres altså tallet.

Men hovedspørsmålets intensjon, hvordan sørge for å fokusere mer på å belønne dem som faktisk velger denne veien, er en utfordring jeg er opptatt av. Og her håper jeg at også utdanningskomiteen vil bidra med sitt når det kommer en konkret sak opp.

Marit Nybakk (A): Jeg takker statsråden for svaret. Det siste hun sa, kan jeg for så vidt slutte meg til. Det kan nok også være interessant å se litt på den kvinnelige delen av 19-åringene i den sammenheng det her snakkes om.

Jeg forstår det slik at til tross for de tallene som statsråd Krohn Devold nevner, planlegges det ytterligere kutt i antall vernepliktige. Da kan det jo være litt interessant å utfordre statsråden på det Høyre sa under behandlingen av forsvarsreformen i fjor. Da var Høyre sammen med bl.a. Kristelig Folkeparti med på en merknad som sier at «prinsippet om den allmenne verneplikten vil bli alvorlig undergravet om Regjeringens» – og den gangen var det arbeiderpartiregjeringen – «omstillingsplan for Forsvaret gjennomføres».

Nå tror jeg at det vel også i denne saken er slik at Arbeiderpartiet og den nåværende forsvarsstatsråden kan se på dette spørsmålet i en sammenheng og i samarbeid, slik at vi kan få gitt incentiver til dem som faktisk gjennomfører verneplikten.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Det er fra min side en klar vilje til å gi både studiepoeng og andre incentiver til dem som gjennomfører verneplikten. Når det gjelder selve vernepliktsprosenten, sa Stortinget i fjor at den burde være om lag 50 pst. Det er også denne regjeringens politikk.

Den konkrete reduksjonen i vernepliktsstyrken som gjennomføres i denne fireårsperioden – en reduksjon fra ca. 60 pst. første oppmøtedag til ca. 50 pst. første oppmøtedag – skyldes omstillingene. Tiltaket er midlertidig. Én årsak er at Forsvaret i denne omstillingsperioden har overskudd på kompetanse. Mange soldater er rulleført uten tilknytning til noen avdeling. Disse kan for en periode overføres til forsvarsgrenene og således minke behovet for førstegangstjeneste. Men dette tiltaket er altså ment å være midlertidig i omstillingsperioden.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Per Roar Bredvold.

Per Roar Bredvold (FrP): Fremskrittspartiet ser med stor uro på at tallet på ungdommer som avtjener verneplikten, reduseres fra år til år. Og når Regjeringen i tillegg foreslår å redusere det ytterligere 10 pst., gjør det Fremskrittspartiet svært skeptisk.

Det er viktig at så mange som mulig avtjener verneplikten. Det kan da kanskje være en tanke å gjøre verne-

plikten kortere, men slik at i hvert fall flest mulig gjennomfører denne plikten.

Fremskrittspartiet er redd Regjeringen med sine forslag vil uthule verneplikten og folkeforsvaret. Og når det gjelder folkeforsvaret, er Fremskrittspartiet også skeptisk til at støtten til Det frivillige skyttervesen foreslås fjernet. De gjør et godt ungdomsarbeid og øker på den måten forsvarsviljen, forsvarsevnen og totalforsvarets muligheter til å gjøre en god innsats.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg deler Fremskrittspartiets interesse for å ha en førstegangstjeneste som omfatter flest mulig. Derfor sier jeg igjen: Jeg mener at om lag en halvpart av guttene er det nivået vi ligger på, ikke minst etter at det har blitt innført en slags frivillig førstegangstjeneste i Norge, i og med at en kan be seg fritatt og heller søke siviltjeneste.

Jeg ber også om forståelse for at det i denne fireårsperioden rent midlertidig er en del rent praktiske utfordringer. Den ene er at vi trenger å bygge opp nye garnisoner for å kunne flytte vernepliktige fra ett sted til et annet sted. Vi trenger bl.a. å frigjøre Værnes for Heimevernet, og, som jeg sa, har vi overskudd på kompetanse som gjør at denne kompetansen midlertidig kan overføres forsvarsgrenene og således minke behovet for førstegangstjeneste. Men løsningen på lang sikt ligger i Heimevernet, for etter hvert som Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Hæren blir mindre enheter med mer vekt på rask operasjon og internasjonal tjeneste, kan Heimevernet være svingprodusenten som kan sørge for at halvparten av guttene gjennomfører tjenesten.

Presidenten: Kjetil Bjørklund – til oppfølgingsspørsmål.

Kjetil Bjørklund (SV): Etter SVs oppfatning er det viktig å opprettholde en allmenn verneplikt, og å gi de vernepliktige, uansett tjenesteform, en mest mulig målrettet og fornuftig tjeneste for å opprettholde en bred vilje i befolkningen til å ta vare på land og folk i en krise eller krigssituasjon.

Et bredt flertall på Stortinget har bedt Regjeringen om å utrede en tredje kategori verneplikt. I St.prp. nr. 55 gir Regjeringen beskjed om at Regjeringen ikke ønsker å slutføre dette utredningsarbeidet. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil Regjeringen gjøre for at stortingsflertallets vedtak om en full utredning av en tredje kategori verneplikt blir gjennomført?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Først vil jeg minne om at denne gjennomføringsproposisjonen nå er fremlagt for komiteen og ligger til behandling der. Mange av de detaljerte spørsmålene som har blitt fremmet i salen her under spontanspørretimen, må naturlig nok finne sin løsning gjennom komiteearbeidet.

Når det gjelder en tredje kategori verneplikt, som departementet er blitt bedt om å se på, har det kommet noen prinsipielle innvendinger knyttet til en slik tjeneste, bl.a. knyttet til internasjonale konvensjoner, fordi det kan

oppfattes som en form for tvangsarbeid når en frikobler det fra selve verneplikten knyttet til Forsvaret. Så her har det altså vært noen praktiske konvensjonsproblemer. Men dette er et spørsmål som en kan bruke tid på i komiteen for å se om det er andre alternative løsninger enn de som ble skissert sist Stortinget hadde dette til behandling. Jeg deler i hvert fall SVs syn, at flest mulig av guttene bør ha en eller annen form for plikt, enten det dreier seg om Forsvaret, siviltjeneste eller andre alternativer.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Åslaug Haga til statsministeren, blir besvart av justisministeren.

Spørsmål 2, fra representanten Bjørn Jacobsen til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren, blir tatt opp av representanten Signe Øye.

Spørsmål 12, fra representanten Bendiks H. Arnesen til sosialministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 13, fra representanten Karl-Anton Swensen til nærings- og handelsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 1.

Spørsmål 15, fra representanten Ivar Østberg til kommunal- og regionalministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten Svein Roald Hansen til kommunal- og regionalministeren, blir besvart av forsvarsministeren på vegne av kommunal- og regionalministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 17 og 18, fra henholdsvis representantene Marit Arnstad og Odd Roger Enoksen til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 21, fra representanten Kenneth Svendsen til miljøvernministeren, er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Åslaug Haga til statsministeren, vil bli besvart av justisministeren.

Åslaug Haga (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål, som vil bli besvart av justisministeren:

«FNs konvensjon om biologisk mangfold står på dagsordenen i Haag 9.–17. april. Patentrettigheter og eierskap til genressursene i naturen vil stå sentralt. Luxemburg krevde nylig reforhandling av EUs patentdirektiv ut fra etiske grunner.

Vil regjeringen Bondevik støtte dette kravet for å bidra til å rette opp det svært uheldige motsetningsforholdet mellom internasjonalt regelverk, representert ved Biodiversitetskonvensjonen, og regionalt regelverk, representert ved EUs patentdirektiv?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er vel kjent at EUs direktiv om rettslig beskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser, det såkalte patentdirektivet, har vært omstridt i mange leire. Både etiske og miljømessige problemstillinger har vært oppe i debatten, både nasjonalt og internasjonalt.

Regjeringspartiene har ulikt syn på direktivet, og de har for lengst varslet at det vil komme fram ved behandlingen av saken, både i Regjeringen og i Stortinget.

Direktivet har videre vært ansett som problematisk i forhold til Biodiversitetskonvensjonen, særlig konvensjonens regler om fordeling av utbytte fra genmateriale tilbake til opphavsstaten. Dette ble også påpekt i det norske innlegget for EF-domstolen, der Norge støttet Nederlands forsøk på å få direktivet underkjent. Domstolen kom til at det ikke er direkte motstrid mellom patentdirektivet og Biodiversitetskonvensjonen. Dette syn vil også Norge legge til grunn. Patentdirektivet begrenser imidlertid hvilke typer nasjonale tiltak vi kan anvende for å oppfylle Biodiversitetskonvensjonen. Jeg understreker at Biomangfoldlovutvalget vurderer mulige tiltak for å ivareta målsettingene i Biodiversitetskonvensjonen i forbindelse med patentering, f.eks. spørsmålet om utbyttefordeling. Jeg mener dessuten at det er viktig å videreføre den norske brobyggerrollen på området internasjonalt.

Når Regjeringen skal behandle patentdirektivet, vil vi også se nøye på de problemstillinger av etisk art som er reist av Luxemburg. Regjeringen er kjent med at det i parlamentet i Luxemburg har vært reist krav om at patentdirektivet endres. Luxemburgs regjering har hittil ikke framsatt noen konkrete krav om dette, men er etter det vi forstår, i dialog med andre medlemsland om spørsmålet.

Representanten Haga er sikkert også kjent med at Tyskland og Frankrike har bedt om presiseringer knyttet til artikkel 5 i direktivet om humant genmateriale. Dette knytter seg bl.a. til at menneskelige gener kun kan patenteres hvis genets funksjon er identifisert og patentbeskyttelsen begrenses til den anvendelsen som det er redegjort for i patentsøknaden. Også dette er spørsmål som Regjeringen vil vurdere grundig i forbindelse med behandlingen av direktivets innlemming i EØS-avtalen.

Etiske aspekter i forbindelse med bioteknologi skal ifølge direktivet vurderes av den europeiske gruppen vedrørende etikk innen vitenskap og ny teknologi under kommisjonen. Gruppen består av uavhengige eksperter. Ved Regjeringens behandling av innlemming av patent-

direktivet vil Regjeringen vurdere muligheten for å få til deltakelse av norske eksperter i denne gruppen.

Ikke alle sider ved denne saken er ferdigbehandlet i Regjeringen. Når den er det, vil Regjeringen legge saken fram for Stortinget og presentere de ulike aspektene ved direktivet.

R a n v e i g F r ø i l a n d hadde her teke over presidentplassen.

Åslaug Haga (Sp): Jeg takker for svaret.

Motstanden mot patentdirektivet har vært en viktig sak – definitivt for Kristelig Folkeparti, men også for Venstre. Det er det iallfall blitt gitt uttrykk for.

Dersom Norge nå innlemmer dette direktivet i norsk rett, vil Norge, med Kristelig Folkeparti og Venstre i regjering, være i front når det gjelder innlemmelse blant EU- og EØS-landene. Det er altså kun fem land som til nå har akseptert direktivet, og vi er kjent med at Luxemburg vurderer å ta saken opp på nytt.

Etter at Luxemburg nå har satt i gang denne prosessen, har Kristelig Folkeparti og Venstre det halmstrået de – etter min oppfatning – trenger innad i Regjeringa for å få til en ny prosess, også i forhold til sin samarbeidspartner, Høyre. Eller er det slik at Høyre er så dominerende i regjering at Kristelig Folkeparti og Venstre ikke har mulighet til å bidra til en ny gjennomgang av direktivet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten stiller et spørsmål som hun selv nesten har valgt å svare på, så jeg skal ikke prøve å bidra til det svaret hun selv har formulert. Jeg skal utelukkende forholde meg til det svaret jeg selv har gitt, nemlig at Regjeringen gjennomgår saken og vil legge den fram for Stortinget med de ulike sidene når man skal gjøre det. Da har vi selvfølgelig en plikt til å se på alle sider ved saken, også de som ble berørt i representantens opprinnelige spørsmål, og de som kom fram i mitt svar, i forhold til det som nå skjer fra Luxemburgs og andre EU-staters side. Når de spørsmålene kommer fram, vil Stortinget få det til fulle.

Samtidig vil vi også gjøre som regjeringen Stoltenberg, som initierte en embetsgruppe for å se på tiltak ved en eventuell innlemmelse, se på de eventuelle innvendinger som kan oppstå i forhold til patentdirektivet. Flere av de tiltakene som er knyttet til utbyttefordeling, vil også bli drøftet av Biomangfoldlovutvalget, som regjeringen Stoltenberg satte ned i 2001. Dette er også sider ved saken som vil komme fram når saken om patentdirektivet legges fram for Stortinget på det tidspunkt Regjeringen er ferdig med saksbehandlingen.

Åslaug Haga (Sp): Jeg er sjølsagt glad for at Regjeringa bruker tid på å gå grundig inn i ulike sider av spørsmålene knyttet til direktivet. For Senterpartiet er det utvilsomt slik at det er en motstrid mellom patentdirektivet og Biodiversitetskonvensjonen. Patentdirektivet innebærer genrøveri sammenholdt med Biodiversitetskonvensjonen. Dette har Norge tidligere gitt tindrende klart uttrykk for, og også argumentert for, da Norge støt-

tet Nederlands sak i forbindelse med domstolsbehandlingen, så uavhengig av hva EF-domstolen har sagt, vil vi mene at her er det motstrid. Jeg forstår at også justisministeren følger meg langt på vei i forhold til det.

Dersom patentdirektivet skulle bli vedtatt og innlemmet i norsk rett, vil justisministeren faktisk da bli sittende med et sjølmotsigende lovverk. Betyr dette at vi i Norge i framtida vil kunne ha kun schizofrene justisministre, eller hvordan i all verden skal man kunne håndtere en slik sak?

Statsråd Odd Einar Dørum: Selv om jeg er sosialarbeider av utdanning, skal jeg ikke prøve å begi meg inn på egenderagnostisering. I det parlamentariske liv er det slik at diagnosen av politikere stilles av parlamentarikere, og den kommer til uttrykk i vel kjente former i Stortinget, bl.a. ved å stille spørsmål, slik som nå skjer, og også på andre måter.

Det jeg vil bekrefte, er at når en sak har mange sider ved seg, er man faktisk forpliktet, uavhengig av regjering, men i hvert fall når jeg sitter der, til å gjøre saksbehandlingen grundig og skikkelig. Av de spørsmål som representanten tok opp, er vi kjent med det som er reist ved Luxemburgs initiativ, og vi vil følge det på samme måte som vi vil følge det som også gjelder Tyskland og Frankrike. Så vil de ulike sidene, inkludert det som Biomangfoldlovutvalget skal se på, bli vurdert når saken i sin tid blir lagt fram for Stortinget. Så er det fritt fram for alle å definere hva slags mental sjelstilstand man er i når man kommer dit. For min del kan jeg si følgende: De standpunkter jeg inntar og står for, står jeg for med åpent visir når det er aktuelt, og da er det den frie debatt som avgjør hva slags tilstand jeg er i både politisk og på annen måte.

Presidenten: Då går vi til spørsmål 13.

S p ø r s m å l 1 3

Karl-Anton Swensen (Kp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Sjøfartsdirektoratet har iverksatt særnorske regler om installering av såkalt tørrskodd evakueringsutstyr på eksisterende hurtiggående passasjerfartøy. Det har frem til nå ikke vært mulig å skaffe typegodkjent utstyr fra noen av verdens utstysprodusenter som tilfredsstiller Sjøfartsdirektoratets krav og egner seg for disse fartøyene. Sjøfartsdirektoratet har fastsatt 30. juni som absolutt siste frist for installering.

Vil statsråden ta initiativ til utsettelse av fristen?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Etter ulykken med passasjerkatamaranen MS «Sleipner» den 26. november 1999 kom skipets redningsutstyr, herunder evakueringsystem, tragisk i fokus. Som en følge av ulykken ble det i Sjøfartsdirektoratet utarbeidet forskriftsendringer, der deler av kapittel 8 i den internasjonale koden for hurtiggående fartøy ikke bare skulle gjelde for nye skip, men også skulle pålegges eksisterende skip. Dette innebærer at i tilfeller hvor evakueringshøyden er over 1,5 meter,

skal det også på eksisterende hurtiggående fartøy installeres marine evakueringssystemer eller likeverdige løsninger. Evakueringssystemet tar sikte på tørrskodd evakuering, som det heter. Det vil si at evakueringen skjer slik at de ombordværende kommer seg i redningsflåten uten risiko for å havne i sjøen.

Forskriftsendringene ble fastsatt 22. desember 2000 etter å ha vært på høring hos berørte instanser. Fristen for å gjennomføre tiltakene ble knyttet opp til den årlige sertifikatdato på det enkelte fartøyet innenfor tidsrommet 1. april 2001–31. mars 2002. Jeg har fått opplyst av Sjøfartsdirektoratet at bare en drøy håndfull fartøy har fullført installasjon innen fristen, og at årsakene til dette bl.a. har vært at Sjøfartsdirektoratet har avdekket mangler ved flere eksisterende, typegodkjente evakueringssystemer. Rederiene har derfor måttet bruke tid på å finne alternative løsninger fra andre leverandører. Videre er en del av de tilgjengelige marine evakueringssystemene produsert for en større fartøytype enn den aktuelle gruppen innenriks fartøy. Dette medfører behov for endringer og tilpasninger. Mange rederier er tilbakeholdne med å velge løsninger som ikke er typegodkjente, dels fordi det har oppstått feil med slike tidligere, og dels fordi disse må gjennom et mer omfattende testprogram, som innebærer høyere kostnader.

På grunn av de problemene som har vært ved installasjon av nytt evakueringssystem, gav Sjøfartsdirektoratet i november i fjor en utsettelse av fristen, som innebar at installasjon skulle være gjennomført på alle fartøy innen utgangen av 2002.*

Flere fartøy og leverandører er nå i gang med montering av slikt redningsutstyr, og det jobbes med å få til tilfredsstillende løsninger. Jeg er sikker på at rederiene og leverandørene i samråd med Sjøfartsdirektoratet vil klare å gjennomføre dette. Dersom det viser seg at det ikke er mulig å få dette på plass innen den fastsatte frist, vil Sjøfartsdirektoratet måtte foreta en ny vurdering av om ytterligere fristutsettelse er nødvendig og påkrevd.

Karl-Anton Swensen (Kp): Jeg takker statsråden for svaret.

Så vidt jeg har brakt i erfaring, er det i ettertid kommet fram at Koppernæs har fått typegodkjent utstyr. Men hvis det kun er *det* utstyret som er typegodkjent i dag og som skal monteres på 60 hurtigbåter, vil det ta to år for dem å levere dette. Problemstillingen her er om man skal være tvunget til å benytte seg av én leverandør, eller om man kunne vente til litt utpå høsten. Da har flere av leverandørene sagt at de kanskje vil ha utstyr klart, slik at man kunne få utstyr som kanskje var tilpasset sitt fartøy.

Er næringsministeren bekvem med at det for tiden eksisterer kun én leverandør med typegodkjent utstyr? Det vil legge et unødig press på rederiene å kunne kontrahere utstyr fra kun én produsent. Det ser jeg som veldig uheldig.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg er veldig enig i Swensens utgangspunkt, at når det gjelder anskaffelse av varer og tjenester, er det viktig med konkurranse. Det gjelder på alle områder. Det er en viktig del av Regjeringens politikk at vi har en konkurransesituasjon, slik at vi får optimale varer til en fornuftig pris. Det gjelder også for de installasjoner som skal gjøres på disse skip. Derfor vil man, som jeg sier, foreta en fornyet vurdering av denne tidsfristen, bl.a. på bakgrunn av de tilbakemeldingene som en del utstyrsleverandører nå er bedt om å komme med til Sjøfartsdirektoratet. Og det er klart at hvis det kommer signaler om at det innen rimelig tid kan være snakk om at en kan få opp alternativer, så vil det være vesentlige momenter i vurderingen av om en skal utsette dette. Det er ingen god situasjon å være i at hele den norske flåten må kjøpe disse varene ett spesielt sted, hvis det er slik at vi kan få en konkurrent – eller to eller tre – på beina innen kort tid.

Karl-Anton Swensen (Kp): Jeg takker igjen for svaret fra næringsministeren.

Jeg forstår det slik at man har utvidet denne fristen som var satt til 30. juni, til «innen utgangen av 2002», og at man – hvis jeg forstod næringsministeren rett – vil se på en ytterligere forlengelse for å få inn elementene av konkurranse, hvis det ikke er mulig å få det til i løpet av 2002.

Jeg ser det som særdeles uheldig hvis man skulle bli tvunget til å installere utstyr fra kun én leverandør, utstyr som neppe er like godt egnet til alle fartøy. Jeg ville se det som en fordel hvis næringsministeren tok disse signalene og ville presse på for å få inn en reell konkurranse når det gjelder leveringen av dette utstyret, samt at det skjer innenfor en realistisk tidsramme, slik at man har anledning til å ivareta disse tingene.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er klart at her er det mange hensyn som skal ivaretas gjennom én og samme beslutning. Det har med sikkerhet til sjøs og passasjerernes sikkerhet å gjøre. Det har å gjøre med det å ha realistiske tidsrammer for at rederiene skal kunne rette seg etter offentlige pålegg, og det gjelder å ha konkurranse om leveranser som det offentlige pålegger rederiene.

Innenfor visse kryssende hensyn vil Sjøfartsdirektoratet etter at de har fått tilbakemeldinger fra aktuelle leverandører, eventuelt ta en fornyet vurdering av om den tidsfristen som er satt, er rimelig og realistisk. Men som sagt: Det er viktig både å sikre at en har den riktige sikkerhetsgraden på skip for de passasjerene som til enhver tid reiser, og at det vi gjør i forhold til offentlige pålegg, er realistisk. Og ingenting gleder næringsministeren eller Regjeringen mer enn at man pustes i nakken av Stortinget hva gjelder å sørge for at vi har konkurranse også på dette området.

S p ø r s m å l 2

Fra representanten Bjørn Jacobsen til utenriksministeren:

* Ifølge statsråd Gabrielsen skulle han ha sagt «innen utgangen av juni 2002».

«Folkets Hus i Nablus og Palestinian Central Bureau of Statistics er begge eksempel på norskstøtta infrastruktur på palestinsk jord som er blitt øydelagd av israelske angrep dei siste månedene. Landsorganisasjonen og Statistisk sentralbyrå i Noreg har ved sine øvste leiarar protestert og bedt om forklaring.

Kva for tiltak har Noreg sett i verk for å utgreie kva som har skjedd, og på kva slags måte har ein protestert og fordømt desse handlingane overfor Israel?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 3

Eirin Faldet (A): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til finansministeren:

«Vi leser stadig i avisene at mange pendlere i distriktene er fortvilet over den innstramningen i diett- og kjøregodtgjørelsen som er varslet. Sett i sammenheng med Regjeringens reduksjon av fraktutjevningstilskuddet på drivstoff er dette en distriktsfiendtlig politikk som vil ramme både enkeltmennesker, kommuner og næringslivet, blant annet i Hedmark.

Hva har Regjeringen tenkt å gjøre for pendlerne?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Fra 1. april i år er det gjennomført enkelte endringer i reiseregulativet for innenlandsreiser som forvaltes av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Endringene er et resultat av de forhandlinger som årlig års foregår mellom staten og hovedsammenslutningene på arbeidstakersiden. Reiseregulativet gjelder i utgangspunktet bare for statlig ansatte, men mange private virksomheter bruker også regulativet. Det gjør de altså frivillig. Formålet med de endringer som er gjennomført, er hovedsakelig forenkling og opprydding, men innebærer også en viss innstramning ved at satsen for godtgjøring for bruk av egen bil er redusert noe.

Videre ble det gjennomført innstramminger i reglene for skattefri kjøregodtgjørelse for yrkeskjøring fra og med 1. januar 2002.

Disse endringene får ingen virkning for pendlers kjøring mellom hjem og arbeidssted. Pendlere er personer som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet. Etter skatteloven gis pendlere fradrag for merkostnader på grunn av fraværet fra hjemmet. Denne bestemmelsen er ikke endret. Pendlere kan alternativt få dekket pendlerkostnader ved godtgjørelse eller naturalytelse skattefritt av arbeidsgiver så langt som fradragsretten for de samme kostnadene rekker. Heller ikke disse bestemmelsene er endret.

Fra og med 2001 ble det gjennomført enkelte endringer i bestemmelsene om skattemessig bosted for pendlere. Endringene innebærer bl.a. at det har blitt lettere for enslige pendlere å få pendlerstatus også når matlaging er mulig på arbeidsbostedet.

Når det gjelder fraktutjevningsordningen for drivstoff, ble denne fjernet fra 1. januar 2002. Bevilgningen har for

øvrig over flere år vært trappet jevnt ned av skiftende regjeringer. Begrunnelsen for dette var bl.a. at ordningen hadde begrenset prisutjevneende effekt, ifølge undersøkelse foretatt av Konkurransetilsynet. Et forslag om å innføre en selvfinansierende fraktutjevningsordning ble behandlet av Stortinget i går. Forslaget fikk ikke flertall. Det ble bl.a. vist til at merkostnadene ved en slik ordning ikke vil gjenspeile de fordelene ordningen kan ha. Jeg vil også vise til at Finansdepartementet har tatt initiativ til en dialog med oljeselskapene vedrørende spørsmålet om pris på drivstoff til forhandlere i ulike deler av landet.

Avgifter på drivstoff er av betydning for all veitransport, ikke minst for bedrifter og husholdninger i distriktene. Regjeringen vil peke på at avgiftene på drivstoff er blitt redusert de senere årene. Fra første halvår 2000 og frem til nå er særavgiftene på bensin redusert med rundt 1 kr pr. liter. For diesel er avgiftsreduksjonen noe større. På årsbasis bidrar disse avgiftsreduksjonene til å redusere statens inntekter med i størrelsesorden 3 milliarder kr. Pendlere som kjører mye bil, har på denne måten oppnådd en stor besparelse.

For 2002 er det gjennomført skattelettelser, og Regjeringen tar sikte på flere lettelsers også i årene som kommer. Vi vil prioritere generelle reduksjoner i skatte- og avgiftsbelastningen som kommer brede grupper av skattytere til gode. Slike generelle lettelsers vil også være til fordel for pendlere.

Eirin Faldet (A): Det er dette begrepet «en viss innstramning» for pendlerne som selvfølgelig slår veldig individuelt ut for de forskjellige gruppene. I tillegg til at pendlerne har ulempen med å måtte bruke mye tid i bil, har fradragsmulighetene for enkelte faktisk blitt betydelig verre. Og det er jo nå slik i vårt samfunn at flere og flere må pendle for i det hele tatt å komme seg til arbeidet, og det dreier seg om både ukependling og dagpendling.

TØI har faktisk beregnet at det koster mellom 4,50 kr og 5 kr pr. km å ha en bil, og i tillegg kommer, som jeg nevnte, belastningen med tiden de bruker.

Jeg vil også understreke at det i sentrale strøk er mulig å bruke kollektivtransport. Det er det ikke i eksempelvis Hedmark.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg viser til at de endringer som er avtalt mellom statsansattes organisasjoner og deres arbeidsgivere om reisegodtgjørelse, bare gjelder statlig ansatte. Hvorvidt man vil bruke den tariffen eller ei, er et forhold mellom arbeidsgiver i private bedrifter og deres ansatte. Skattebestemmelsene for pendlere er ikke endret i negativ retning, verken under denne eller foregående regjering – snarere tvert imot er det foretatt forenklinger i bestemmelsene. Den – mellom oss sagt – «kokeplatebestemmelsen», som var en unødig bestemmelse i sin tid, og som det har vært mye debatt om, den er nå fjernet, og det er blitt enklere også for enslige pendlere å få de nødvendige fradrag. Så er man opptatt av pendlere, kan man vel trygt si at de ikke har fått noen forverringer. De har snarere tvert imot fått de forbedringer

(Statsråd Foss)

som alle nyter godt av ved at bensinavgiftene har gått ned.

Jeg kan vel legge til, og det gjelder allment og ikke bare for pendlere, men i hovedsak svært mange andre, at refusjonsreglene basert på reise og fravær fra arbeid har blitt ganske kompliserte. Derfor har vi tatt et initiativ til å utrede forenkling av bestemmelsene. Det er nedsatt en arbeidsgruppe mellom Finansdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet med sikte på forenklinger av disse bestemmelsene.

Eirin Faldet (A): Det tror jeg er helt nødvendig.

Jeg har lyst til å nevne et eksempel fra mitt fylke. Tidligere var det slik at en kunne kjøre 9 000 km for en godtgjørelse på 3,20 kr. Først deretter måtte en skatte av det som oversteg 2,60 kr. Nå er all kjøregodtgjørelse over 4 000 km skattepliktig for det som overstiger 2,05 kr. I tillegg skal det betales arbeidsgiveravgift for alle beløp over 2,05 kr. Våler kommune i Hedmark har distribusjon av mat til eldre og syke, men har ingen godtgjørelse for det bortsett fra kjøregodtgjørelsen. Det er klart at for kommunen er dette en situasjon som ikke er enkel å takle i hverdagen. Det er slike utslag som fører til at folk sier at det ikke er noe hyggelig å bo i Distrikts-Norge, og det er vel ikke Regjeringens intensjon?

Statsråd Per-Kristian Foss: Nei, det er det så absolutt ikke!

Men dette tilleggsspørsmålet dreide seg altså ikke om pendlere. Reglene for skattefri kjøregodtgjørelse for yrkeskjøring ble endret av den foregående regjering i dens budsjettforslag, som spøreren vil være vel kjent med. De ble ikke endret av denne regjering. Det har vært en reell innstramning, men det gjelder ikke for pendlere, som jeg sa i mitt innledende svar.

S p ø r s m å l 4

Rolf Terje Klungland (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«I mitt spørsmål til finansministeren i den ordinære spørretime 13. mars i år angående eiendomsskatt på kraftverk uttalte finansministeren følgende: «Det må, uten spesielt å gå inn på Kvinesdal kommune, kunne sies at av og til har vel kommunenes budsjettanslag både for denne type skatteinntekter og for andre inntekter et preg av mer ønsketenkning enn av realistiske prognoser.» Hva legger statsråden i dette?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Som jeg påpekte i mitt svar i den spørretimen som representanten Klungland henviser til, anslo departementet i Ot.prp. nr. 47 for 1999-2000 at den samlede eiendomsskatten for kraftproduksjonsanleggene ville bli redusert med om lag 15 pst. fra 2000 til 2001 som følge av de nye verdsettingsreglene. Flertallet i Stortinget aksepterte en slik nedgang i inntektene fra kraftkommunene. Tall som departementet har mottatt fra Skattedirektoratet i ettertid, viser at den sam-

lede inntektsreduksjonen til kraftkommunene ble omtrent i denne størrelsesorden.

Som departementet har redegjort for flere ganger i sakens anledning, ville endringen i eiendomsskatten til enkeltkommuner variere avhengig av lønnsomheten til det enkelte kraftanlegget. I revidert nasjonalbudsjett 2001 ble det bl.a. sagt følgende:

«Ettersom de nye verdsettelsesreglene i større grad enn før er basert på kraftproduksjonsanleggenes lønnsomhet, er det forventet at enkelte kommuner vil få en reduksjon som er større enn 15 pst., særlig i perioder med svært lave kraftpriser. Noen kommuner vil også få økte inntekter fra eiendomsskatt.»

Til tross for dette foreslo regjeringen Stoltenberg en særskilt bevilgning på 25 mill. kr til kraftkommuner som fikk en vesentlig reduksjon i inntektene fra eiendomsskatt som følge av det nye systemet. De kunne altså be om et midlertidig ekstratilskudd. For å kvalifisere til tilskuddet ble det forutsatt følgende:

«Reduksjonen i inntektene fra eiendomsskatt på kraftanlegg må være betydelig større enn den gjennomsnittlige reduksjonen på 15 pst.» ... «for å kunne få tilskudd, og et eventuelt tilskudd vil kun dekke deler av provenytapet.»

Dette var premissene.

Stortinget sluttet seg til forslaget, både om en samlet bevilgning på 25 mill. kr og en eventuell kompensasjon på de premisser som nå er nevnt.

Likevel mottar jeg fortsatt brev fra enkelte kommuner som peker på at de har lagt til grunn at de vil få 15 pst. reduksjon i sine eiendomsskatteinntekter, og at Stortinget har forutsatt at ingen kommuner skal få et inntektsbortfall som er større enn dette gjennomsnittet på 15 pst. Det var det jeg siktet til da jeg la til grunn at kommunenes budsjettanslag i visse tilfeller bærer mer preg av ønsketenkning enn av realistiske prognoser.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg takker for svaret, selv om det vel egentlig ikke var noe svar på mitt spørsmål. Finansministeren uttalte i den spørretimen som jeg refererte til, at for denne type skatteinntekter og for andre inntekter bærer budsjettanslaget mer preg av ønsketenkning enn av realistiske prognoser. Dette håper jeg at jeg kan få svar på, fordi vi vet at det er kommunepolitikere rundt i Norges land som har problemer med å få sine budsjetter i havn.

Når det så gjelder Kvinesdal kommune konkret, er det jo slik at for fjoråret var situasjonen likedan. Da fikk Kvinesdal kommune en kompensasjon, og de fikk godkjent sitt budsjett av fylkesmannen. Vil finansministeren følge opp kompensasjonen? Mener han at Fylkesmannen i Vest-Agder også driver mer med ønsketenkning enn med realistiske prognoser i forhold til kommunebudsjettet?

Statsråd Per-Kristian Foss: Det kunne sikkert sies mye om de generelle tendenser til kanskje å basere visse anslag på ønsketenkning, men i og med at dette spørsmålet gjaldt inntekter fra verdsetting av kraftanlegg, eien-

domsskatten, så konsentrerte jeg mitt svar om det. Jeg mener at det i uttalelser fra denne og foregående regjeringer i budsjettokumenter og i vedtak i Stortinget ligger veiledning god nok til realistisk å lage prognoser for forventede kraftinntekter.

Det er ut fra dette jeg har svart på spørsmålet, og jeg har ikke noe å tilføye til svaret. Hva Fylkesmannen i Vest-Agder måtte ha uttalt i denne konkrete saken, er jeg ikke spurt om. Det ligger ikke under mitt departement, og det kan jeg derfor heller ikke svare på.

Rolf Terje Klungland (A): Kraftverksbeskatningen har vært behandlet over en lengre periode i Stortinget nettopp fordi Stortinget har lagt forutsetninger til grunn som har vist seg å ikke slå til. Faktisk tror jeg at dette var oppe til behandling første gang i 1995 eller 1996, og da ble det sagt fra Stortingets side at ingen kommune skulle tape på den omleggingen som ble gjort.

Etter at LVK og kommunene fikk vist at dette faktisk ville skje, har Stortinget utsatt dette fram til de vedtok at kommunene ikke skulle tape mer enn 15 pst. Men så er det jo slik at Kvinesdal kommune har tapt 60–70 pst. av sine skatteinntekter. For å overføre det til statens nivå, ville det for finansministeren betydd at han måtte kutte ca. 40 milliarder kr i årets statsbudsjett.

Ser ikke finansministeren urimeligheten i den situasjonen som Kvinesdal kommune har kommet opp i? Vil han følge opp i forhold til skjønnsmidler eller kompensasjon for Kvinesdal kommune?

Statsråd Per-Kristian Foss: Som jeg påpekte i mitt siste svar, baserer jeg mine handlinger på Stortingets vedtak, som også hr. Klungland har vært delaktig i.

Stortingets vedtak gir ingen føringer for kompensasjon utover det vedtatte beløp og utover de vedtatte premisser, som jeg siterte. Noen spesialordning for Kvinesdal kommune foreligger det ikke noe forslag om. Kommunen må holde seg innenfor de retningslinjer som gjelder generelt og som Stortinget har vedtatt.

S p ø r s m å l 5

Synnøve Konglevoll (A): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Det foreligger planer om at planteforedlingen i Planteforsk skal sentraliseres. Et av forskningsmiljøene som ifølge planene vil rammes, er Planteforsk Holt forskningssenter i Tromsø. Samtidig er Universitetet i Tromsø i ferd med å bygge opp et nytt studium i arktisk landbruk, og etter planen skulle dette skje i samarbeid med bl.a. Planteforsk Holt forskningssenter.

Vil statsråden foreta seg noe i denne saken?»

Statsråd Lars Sponheim: I statsbudsjettet for 2002 er en utvikling av selskapet Norsk Kornforedling A/S – som nå heter Graminor – innen planteforedling i Norge omtalt. Staten ved Landbruksdepartementet er en av flere aksjonærer i Graminor AS.

I tillegg til korn utvider Graminor AS fra 2002 sin virksomhet til å omfatte planteforedling av en rekke andre plantevekster. En utvidelse av forretningsområdet til Graminor skjer i nært samarbeid med alle berørte parter – også med Planteforsk, som har blitt medaksjonær i selskapet.

Det er rett slik representanten Konglevoll sier, at Graminor tar sikte på å konsentrere sin foredlingsvirksomhet som ikke er stedbunden, til Mjøsregionen. Forskning- og utviklingsoppgaver som krever tilpasning til særlige klimatiske forhold, vil imidlertid fortsatt skje lokalt.

Det er en meget liten del av den virksomhet som i dag foregår på Holt, som vil bli berørt av etableringen av Graminor.

Planteforsk vil imidlertid kunne bli en viktig leverandør av forsknings- og utviklingstjenester til Graminor. For Planteforsks stasjon i Tromsø, Holt, vil et framtidig samarbeid med Graminor, slik jeg ser det, kunne lede til økte muligheter og ikke ulemper.

Planteforsk Holts samarbeid med Universitetet i Tromsø ligger fast.

Synnøve Konglevoll (A): Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg la merke til at statsråden sa at FoU-oppgaver som krever tilpasning til særlige klimatiske forhold, fortsatt vil skje lokalt. Spørsmålet er hva dette vil innebære mer konkret. Norge er et langstrakt land, der landbruk drives under ulike geografiske og biologiske forhold. Derfor bør også planteforskning og forskning på utvikling av landbruket drives desentralisert. Her kan god landbrukspolitikk og god forskningspolitikk forenes med en god distriktpolitikk.

Men i denne saken er det nå skapt en usikkerhet i de ulike forskningsmiljøene rundt i landet. Blant annet er man bekymret for at det nye Graminor vil prioritere forskning som er lønnsom ut fra en kortsiktig økonomisk vurdering, men ikke forskning på f.eks. multer, som man driver med på Holt. Mitt første oppfølgingsspørsmål til statsråden er om han vil ta initiativ til en god dialog med de etablerte miljøene. Og: Vil statsråden ha som en målsetting at den desentraliserte planteforskningen ikke skal svekkes, men tvert imot styrkes?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg får først gi uttrykk for at vi fortsatt skal drive omfattende planteforskning i Norge, heldigvis. Det trenger vi fordi vi har særlige forhold som gjør at vi må skaffe oss egen kunnskap. Derfor trenger vi en stor satsing på planteforskning spredt over hele landet, slik at man fanger all den lokale kunnskap og har mulighet til å drive den forskning som skjer. Så er det alltid knapphet på forskningsmidler, noe som gjør at en må prioritere viktige prosjekter. Men det ville være helt galt for norsk landbruk, som er bygd på klare politiske forutsetninger, om det bare skulle ligge rent økonomiske kriterier til grunn for hva en skal prioritere innenfor forskning, og hva en skal etterspørre av såkalte FoU-tjenester. Det blir helt avgjørende at vi klarer å utvikle plantesorter – svært ofte snakker vi om ulike grasarter bl.a. – som er

tilpasset nordnorske forhold, og som gjør at vi trenger forskningsvirksomheten på Holt.

Jeg er grunnleggende enig i de verdier som ligger til grunn for det representanten her spør om, og det vil jeg bidra til kommer til å bli situasjonen framover. Med det sier jeg ikke at det ikke er behov for å effektivisere og få mer ut av forskningspenger innenfor Planteforsk, men vi trenger spredning over hele landet og i lokale miljøer.

Synnøve Konglevoll (A): Jeg vil igjen takke for svaret. Det er i hvert fall betryggende at vi er enige om verdiene som dette skal bygge på.

Men som det framgår av hovedspørsmålet mitt, er dette en sak som har konsekvenser også utover de enkelte arbeidsplassene og forskningsmiljøene som dette gjelder. Forskere over hele landet deltar i samarbeid i sin region. I Tromsø arbeider nå universitetet, etter at det har vært en sak i Stortinget, med å etablere et nytt studium i arktisk landbruk. Etter planen skal dette skje i samarbeid med bl.a. Planteforsk på Holt. Statsråden svarte veldig kort i sitt første svar at Planteforsks samarbeid med Universitetet i Tromsø ligger fast. Men det vil være veldig uheldig for Universitetet i Tromsø dersom man nå skaper en usikkerhet, og i verste fall svekker det etablerte, men likevel ganske sårbare forskningsmiljøet som er på Holt, og som da skal være ett av de miljøene som man skal bygge dette studiet på. Vil statsråden derfor i det videre arbeidet være spesielt oppmerksom på denne problemstillingen?

Jeg spurte om statsråden vil ha en god dialog med miljøene, og det håper jeg han kan svare på. Og vil statsråden for øvrig arbeide videre for at vi får bygd opp et studium i arktisk landbruk ved Universitetet i Tromsø?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg har og vil fortsatt ha en god dialog med disse miljøene. Jeg var senest i går i Tromsø og møtte primærprodusenter som var opptatt av akkurat det spørsmålet som representanten her tar opp. Det er viktig og avgjørende. Det er nok ikke på så mange områder at nordnorsk landbruk skiller seg fra de problemstillinger vi har ellers, men på noen områder gjør det det. Der er det avgjørende av vi sørger for å legge kvalitet inn i det som skjer lokalt. Ikke minst er det en situasjon hvor en del av fagmiljøene innenfor primærproduksjon, men også kunnskapen rundt, er såpass små at de ikke kan bli mindre. Jeg skal love representanten at dette skal jeg ha min oppmerksomhet rettet mot framover.

S p ø r s m å l 6

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Statskog satses statlige midler til etableringen av en skog- og utmarksportal på Internett. Private NORSKOG, som tidligere har etablert portalen «skoginfo.no», dekker omsetning av jakt, fiske og tomter mv. Statskog er fritatt for merverdiavgift på omsetning av jakt og fiske.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at Statskog bruker fellesskapets midler til etablering som gir negative effekter for private aktører?»

Statsråd Lars Sponheim: Statskog SF har som formål å skape verdier med utgangspunkt i sine ressurser og å etablere næringsvirksomhet på dette grunnlag. Tilrettelegging for friluftsliv er en viktig faktor knyttet til befolkningens helse og livskvalitet.

Statskogs arbeid med etablering av en formidlingskanal for friluftsbaserte tjenester, kalt iNatur, er en erkjennelse av at det er viktig å ta i bruk nye kanaler for natur- og friluftsopplevelser, og er et resultat av flere års grundige analyse av behovet for en digital tjeneste på området. Statskog, Den Norske Turistforening, Norges Fjellstyresamband og Norges Jeger- og Fiskerforbund gjennomførte denne analysen sammen. Initiativtakerne har møtt utelukkende positiv respons hos tilbyderne og brukerne, og også hos fagmyndighetene på området: Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning. I en forundersøkelse med 700 respondenter viser brukernes svar at iNatures opplegg på Internett er et svært framtidsrettet og interessant tilbud til friluftslivsinteresserte.

iNatur AS er nå etablert og i ferd med å utvikle en digital tjeneste på Internett for å bedre tilgjengeligheten av friluftslivs-, jakt- og fisketilbudene i Norge. iNatur skal være en markeds- og tjenestekanal for alle tilbydere av friluftslivs-, jakt- og fiskeprodukter, og skal leve av provisjon av omsatte produkter på portalen. Tjenesten skal legges til rette for bl.a. booking og salg av hytter, jakt- og fiskekort. Digital kartinformasjon og salg av kart er også en vesentlig tjeneste.

Statskogs styre har hatt en grundig behandling i forkant av dannelsen av iNatur, og vurdert dannelsen av dette selskapet som en av de viktigste og mest relevante satsinger for Statskog. Statskog går dermed inn og yter lån på forretningsmessige vilkår til iNatur AS.

iNatur vil under oppbyggingen av portalen gå bredt ut og invitere alle tilbydere og deres interesseorganisasjoner til å ta i bruk tjenesten. Det er også aktuelt å åpne for flere deltakere i selskapet. Allerede i forprosjektet ble flere organisasjoner og store private tilbydere invitert til å vurdere tjenesten.

Statskog er som landets største grunneier en stor tilbyder av friluftsprodukter og bør ikke være avskåret fra å ta i bruk nye virkemidler for å formidle disse tilbudene. Foretakets initiativ, sammen med andre viktige aktører innen friluftsliv i Norge, har stor samfunnsmessig verdi. Målet er å inspirere og legge til rette for at også nye generasjoner skal ta i bruk naturen. En synergi av denne satsingen kan være et positivt bidrag til styrking av lokal næringsutvikling.

Jeg finner på bakgrunn av denne orientering ingen grunn til å gripe inn overfor Statskogs planer med å etablere en skog- og utmarksportal på Internett. Jeg kan heller ikke se at denne etableringen gir negative effekter for private aktører, men tvert imot gir allmennheten et utvidet tilbud på området.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, et svar som jeg er overrasket over. At Statskog, eller staten, nå skal engasjere seg i ny, spekulativ forretningsvirksomhet når det finnes et godt privat tilbud, er

vanskelig å forstå. Portalen til NORSKOG er godt etablert, den har 400–500 besøkende daglig, og den gir gratis annonsering. Kostnadene dekkes av utstyrsleverandører. Flere har forsøkt seg i dette markedet, men har ikke lyktes, og det er en utbredt oppfatning at det ikke er plass for mer enn én aktør på dette markedet. Jeg synes det da er vanskelig å forstå argumentasjonen fra statsråden. Mener virkelig statsråden at det er akseptabelt at staten går inn i konkurranse med det private næringsliv på et område der det i realiteten kun er plass til én aktør, og der tilbudet til selgere og kjøpere av tjenesten i dag er gratis og åpent for alle?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg er helt overbevist om at de mange brukerne – og det er ganske mange i dette landet som er brukere av alt vi kan tilby av friluftsliv også på statens grunn – er glad for at det her er flere tilbydere, også kanaler å tilby tjenestene på. Jeg er helt sikker på at det er brukerne som tjener på at det er flere som kan kanalisere disse mulighetene. Vi vet at de formål og de oppgaver som Stortinget har gitt til Statskog, nettopp er å bruke de store arealene som staten eier gjennom Statskog. De skal legge til rette for at befolkningen til en fornuftig pris skal kunne få god tilgang på jakt, fiske og friluftsliv. Jeg synes derfor dette, som jeg har gitt uttrykk for, er et godt tiltak, og kan ikke forstå at det bør være problematisk for andre som tilbyr en konkurrerende kanal å sende sine ting på.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for tilleggssvaret. Det er, som statsråden nevner, selvfølgelig mulig for Statskog å gå inn og benytte seg av tjenestene til den portalen som alt eksisterer. Det man hører fra ekspertene innenfor dette området, er at de midlene som nå tenkes etablert i dette selskapet der staten er en dominerende aktør, er så store at private i det hele tatt ikke vil kunne gå inn med den typen størrelse på kapitalen for å gjøre det bedriftsøkonomisk regningsvarende. Man kommer ikke bort fra at det er store muligheter for at den private portalen som alt er etablert, og som fungerer utmerket, nå vil bli utkonkurrert, ikke på et reelt grunnlag, men ved innsprøyting av betydelig statlig kapital.

Hvordan mener statsråden dette overensstemmer med Venstres program overfor småbedrifter?

Statsråd Lars Sponheim: I Venstres program er en veldig opptatt av at det skal være konkurranse mellom ulike tilbydere, som gjør at brukerne kan velge og få det best mulige tilbudet. Jeg er ikke så sikker på om konsekvensene er så dramatiske som spørteren her gir uttrykk for. Jeg tror vi kunne prøve fra begge sider å oppfordre disse to aktørene til å lage linker mellom portalene, som gjør at den som finner fram til den ene, også kan finne fram til den andre og dermed få et mangfold av ulike friluftstilbud å velge mellom.

Jeg minner om en svært parallell situasjon som representanten Hedstrøm og jeg har vært borte i tidligere, nemlig da Norges Turistråd etablerte en tilsvarende kanal, også med betydelig innsats fra det offentlige. Dette

ble, så vidt jeg kan huske, støttet meget sterkt også av representanten Hedstrøm. Men da var det også noen private aktører som sa nei: Dette er farlig for oss, situasjonen har blitt annerledes. Når mange engasjerer seg, avler det økt trafikk, og det tror jeg alle tjener på.

S p ø r s m å l 7

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Ifølge VG 4. april mener professor i landbruksøkonomi ved Norges landbrukshøgskole Normann Aanesland at norske bønder er belempret med et landbruksbyråkrati bestående av omkring 10 000 byråkrater til å administrere og håndtere rundt 150 ulike tilskuddsordninger. Ifølge Aanesland har dette en prislapp på 5 milliarder kroner årlig.

Er statsråden enig i disse påstandene, og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å forenkle systemet?»

Statsråd Lars Sponheim: Jeg er ikke enig i påstandene fra professor Normann Aanesland i avisartikkelen i VG 4. april.

Ved utgangen av 2001 var det til sammen ca. 2 800 årsverk innenfor den statlige landbruksforvaltningen. Av disse var ca. 1 350 årsverk i landbruksadministrasjonen. I tillegg kommer den kommunale landbruksforvaltningen med ca. 1 000 årsverk. Det er vel denne gruppen som kan benevnes som landbruksbyråkrater, og som da utgjør ca. 2 350 årsverk. I tillegg kommer den statlige og kommunale matforvaltningen på ca. 1 400 årsverk. Det samlede antall ansatte på mat- og landbruksområdet er dermed 3 800 årsverk, og ikke 10 000 årsverk, slik VG skrev.

Antall ansatte i landbruksadministrasjonen henger selvsagt sammen med antall tilskuddsordninger og innretningen på disse. Det arbeides med forenklinger og målretting av de økonomiske virkemidlene. Avtalepartene startet en forenklingsprosess ved jordbruksoppjøret i 2001. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning fikk i oppdrag å komme med forslag til forenkling og målretting av de økonomiske virkemidlene i landbrukspolitikken. Rapporten foreligger, og vil gi partene grunnlag for å vurdere forenklinger og endringer i virkemiddelbruken i årets og kommende års jordbruksforhandlinger. Dette vil på sikt redusere antall årsverk.

Videre vedtok Stortinget gjennom budsjettbehandlingen høsten 2001 å omorganisere den offentlige matforvaltningen. Omorganiseringen innebærer at Statens næringsmiddeltilsyn, Statens landbruksstilsyn, Statens Dyrehelsetilsyn og næringsmiddeltilsynet som i dag utføres av de kommunale næringsmiddeltilsynene, skal slås sammen til ett statlig tilsyn. Departementet er godt i gang med denne prosessen, og det er satt av konkrete mål for effektivisering ved nåværende tilsynsomfang. På matområdet har det imidlertid vært en utvidelse av kontroll- og tilsynsoppgavene som trolig vil fortsette.

På samme måte er det i gjennomføringen av endringer innenfor jordskifterettene satt konkrete effektiviseringsmål. Andre tiltak som kan nevnes, er styrking av lokalde-

mokratiet, effektivisering ved bruk av IKT, dvs. nettbasert informasjon og elektronisk saksbehandling.

Utover ren effektivisering av forvaltningen målt i antall ansatte er jeg sterkt opptatt av borgernes interesser i møte med offentlig forvaltning. Brukervennlighet, delegasjon og effektiv informasjon er derfor like viktige hensyn, som blir tatt i de gjennomgangene som er nevnt ovenfor og i det arbeidet som Regjeringen gjør innenfor oppgavefordeling og delegasjon til kommunene.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker landbruksministeren for svaret.

Det er åpenbart et stort sprik ut fra det landbruksministeren sier, i forhold til de opplysningene som Verdens Gang bringer til sine lesere. Jeg tenker som så at det vil da være nødvendig at disse opplysningene også gis allmennheten, slik at dette kommer folk både for øye og for øre.

Jeg kunne tenke meg å stille et spørsmål i tillegg til landbruksministeren: På hvilken måte vil landbruksministeren kommunisere dette til det norske folk? Det skapes jo lett et bilde av bonden som ufri og av at norsk landbruk er mye dyrere enn det trenger å være, som det står i Verdens Gang. Det er nødvendig med en kommunikasjon der man forteller det som er virkeligheten, som jeg oppfatter at landbruksministeren nå har beskrevet for meg. Hva vil landbruksministeren gjøre med det?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg deler den oppfatning som representanten her gir uttrykk for. La meg først si at det er mulig å ha to realistiske tanker i hodet samtidig. På den ene siden må vi stadig bli bedre, vi må stadig prøve å ha mindre byråkrati rundt landbruket, gjøre ting på en mer effektiv måte, ta i bruk ny teknologi, slik jeg har vært innom. Og det gjør vi. På den annen side må debatten om norsk landbruk og det såkalte enorme byråkratiet og kompleksiteten som på en måte dyrkes litt rundt norsk landbruk, foregå på et realistisk grunnlag.

Dette er ikke så komplisert, og det er ikke så omfattende. Det har skjedd veldig mye i riktig retning over mange år, og vi skal fortsette. Men det er veldig viktig at det ikke her skapes myter rundt byråkrati og vanskelighetsgrad i landbruket som skader landbruket. Det fortjener ikke norsk landbruk. Derfor vil det være viktig for oss framover i den generelle debatten – men også ganske målrettet – å prøve å få ut hva som er den faktiske situasjonen, ikke minst rundt de store forenklingsoppgaver som vi nå er i gang med.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Til slutt vil jeg bare si at landbruksministeren synes å ha en god hånd med denne problematikken. I avslutningen på artikkelen sier Aanesland:

«Det politiske fokus er i dag på størrelsen av de samlede overføringene. Jeg mener det hadde vært bedre om en hadde sett mer på hvordan ordningene er og fungerer.»

Jeg opplever statsrådets svar slik at det er nettopp det man er i gang med, både å se på hvordan det fungerer, og

å forenkle og få dette til å fungere enda bedre. Jeg vil gjerne ha et bekreftende svar på det.

Statsråd Lars Sponheim: Ja, og det er vi i gang med. Vi har mange prosjekter som går i retning av en forenkling.

Jeg vil også gjerne få si at jeg er veldig enig i mye av det grunnleggende verdifundamentet som min gamle læremester på Landbrukshøgskolen, professor Aanesland – som er en frittalende mann, og han har kanskje klart å overføre noen av de egenskapene også – her gir uttrykk for, nemlig respekten for at bonden er selvstendig næringsdrivende og må ha frihet til å være dyktig og tjene penger på å være dyktig. Vi må aldri ha et rammeverk og et regelverk rundt landbrukspolitikken som gjør at de dyktige bondene ikke skal få lov til å være dyktige og lykkes med det.

S p ø r s m å l 8

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til justisministeren:

«Oslo Politiforening har krevd at Verdensbankens ABCDE-konferanse i Oslo i juni blir avlyst. Foreningen mener det vil være «naivt» å tro at demonstrasjonene mot møtet kan forløpe uten voldsbruk og ødeleggelse.

Deler statsråden denne oppfatningen, og hva vil han gjøre for å legge til rette for at motstandere av Verdensbankens politikk skal få utøve sin demokratiske rett til fredelige protester mot møtet?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Når viktige internasjonale konferanser skal utvikles og offentlig sted skal benyttes til f.eks. demonstrasjoner, kan det oppstå konflikter mellom bl.a. ytringsfrihet, forsamlingsfrihet og andre beskyttelsesverdige interesser. Konfliktene og dilemmaene gjelder bl.a. hensynet til den offentlige ro og orden og lovlig ferdsel. Dette er bakgrunnen for at politiloven fastsetter at de som vil benytte offentlig sted til demonstrasjon, på forhånd skal gi politiet varsel om dette.

Når det gjelder den konkrete konferansen i juni, vil jeg understreke at dette ikke er et politisk toppmøte, som oppslag i media synes å gi inntrykk av, men derimot en forskningskonferanse. Konferansen ble første gang arrangert i Frankrike i 1999. Hensikten med konferansen er å skape en europeisk plattform i debatten om utviklings-spørsmål, som et europeisk alternativ og motvekt til den amerikanske konferansen som avholdes i Washington hvert år.

Konferansen vil være et forum for meningsutveksling mellom høyt kvalifiserte forskere, politikere og representanter fra det sivile samfunn fra Europa og fra fattige land i sør. Hovedtema for konferansen vil være fattigdomsbekjempelse. Gjennom diskusjoner om ulike tema knyttet opp til dette vil en søke råd og veiledning fra fremstående forskere om hvordan vi kan bli mer effektive i kampen mot fattigdommen.

Dersom en eventuell demonstrasjon kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den

lovlige ferdsel, eller at måten dette skjer på strider mot lov, vil politiet enten velge å gripe inn med regulerende tiltak eller i ytterste fall forby demonstrasjonen.

Politiet kan ellers fastsette vilkår for avviklingen for å forebygge uro og krenkelser, herunder å sørge for at deltakerne i demonstrasjoner ikke medbringer gjenstander som er egnet til å true eller påføre skade med.

Men – og det er det som er representantens hovedpoeng – det er en politioppgave å sikre at lovlige arrangementer lar seg gjennomføre. Man kjenner imidlertid også til fra utlandet at det i forbindelse med internasjonale konferanser eller møter kan forekomme ulovligheter, eller at i utgangspunktet meget lovlig og meget fredelige demonstrasjoner utarter til utøvelse av vold og skadeverk. Dette må politiet ta i betraktning når de planlegger sikkerhetsopplegg. I planleggingen av enhver konferanse av en slik karakter inngår selvfølgelig også innhenting av etterretningsinformasjon og erfaringsmateriale fra tilsvarende arrangementer. Denne planleggingen vil pågå helt fram til starttidspunktet for arrangementet.

Som justisminister forutsetter jeg at politiet i sine planleggingsforutsetninger både ser hen til borgernes grunnleggende rett til å gi uttrykk for sine meninger og til hva som er nødvendig for å avverge og eventuelt bekjempe ulovligheter eller situasjoner som kan innebære en alvorlig trussel mot den alminnelige ro og orden. Detaljene i den operative vurderingen er ikke ferdige. Av hensyn til gjennomføringen av arrangementet og politiets arbeid ønsker jeg ikke å kommentere opplegget utover dette. Men jeg vil tilføye: Alle som er tilhengere av fredelige demonstrasjoner, bør selv bidra. Ikke minst er det viktig at de som jeg oppfatter at representanten sikter til, selv opptrer på en slik måte at det ikke vil herske noen tvil om at noen demonstrasjoner er slik. Vi vet jo selv at sivile og frivillige organisasjoner som er disiplinerte, forebygger veldig mye uro og veldig mye uorden. Det viktigste forebyggende element for enhver demonstrasjon er at seriøse arrangører av demonstrasjoner etablerer en slik norm og en slik moral at alle provokatører faktisk blir satt ut av spill.

J ø r g e n K o s m o hadde her overtatt presidentplassen.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg takker for svaret.

Jeg har lyst til å gå inn i det siste som statsråden sa, nettopp det forebyggende arbeidet. Her er det etter min mening åpenbart at også politiet må ha et ansvar. Vi har nå gjennom flere utspill i media sett at Oslo-politiet har varslet til dels svært strenge tiltak for å håndtere situasjonen, altså spørsmål om større arrestkapasitet, store lagre av pepperspray og ekstra styrker. Til og med det å sette Schengen-avtalen ut av spill for å kunne innføre grensekontroll har vært diskutert.

Erfaringer fra store demonstrasjoner ute i Europa de siste årene tyder på at denne typen tiltak ikke virker. Hvis Oslo sentrum skal fylles opp av opprørspoliti, er det mer sannsynlig at det gir rom for brushoder på begge sider

enn at det skaper et fredelig klima for demokratiske ytringer. Det som skjedde i Göteborg i fjor, var etter min mening et godt eksempel på dette, der urolighetene eskalerte etter en del politioperasjoner som ble svært kritisert fra mange hold.

Hvis målet er å unngå uroligheter, vil jeg gjerne stille statsråden et spørsmål om han synes det er klokt at politiet varsler så tydelig at de regner med at dette vil ende i bråk.

Statsråd Odd Einar Dørum: Som alle andre som skal skjønne vanskelige oppgaver, må politiet foreta en avveining mellom det som er det ansvarlige og normale, og det som – jeg holdt på å si – er å unngå naivitet i forhold til hvordan enkeltpersoner kan opptre. Det gjorde jeg rede for i mitt svar. Og det er slik det også vil bli planlagt i forbindelse med det arrangementet som nå skal finne sted. Jeg har sagt at jeg ikke vil komme tilbake til detaljer i det. Men jeg vil gjerne si at én ting er hvordan man fra politiets og samfunnets side opptrer, og det er jeg politisk ansvarlig for, men det andre er hvordan det sivile samfunn selv opptrer. Og jeg må gjenta: Jeg synes at enhver som planlegger en demonstrasjon i en hvilken som helst sammenheng, må tenke på hvordan man opptrer.

La meg ta et eksempel fra de siste dager. Det er altså mulig med sivil disiplin når biskop Stålsett opplever at man ved en demonstrasjon i forbindelse med Midtøstenkonflikten bryter en avtale. Biskopen stopper. Så går arrangørene inn og fjerner den som uroer det hele, fordi man ønsker orden og respekt for den frie ytring.

Jeg kan forsikre representanten om at jeg selvfølgelig vil legge merke til og ta hensyn til alle slike konstruktive bidrag.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har igjen lyst til å gripe fatt i det siste som statsråden sier, for inntrykket som blir spredt, er at politiet kanskje ikke har vært fullt så flinke til å gripe fatt i den type konstruktive bidrag. Man har altså karakterisert dem som skal demonstrere, som omreisende yrkesdemonstranter, og til tross for at det er veldig lite som tyder på at dette kommer til å bli demonstrasjoner med stort oppbud av internasjonale demonstranter, varslet om faren for hærverk for millioner av kroner osv.

Vi vet at de som står bak arrangementet, er organisasjoner som Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon, Natur og Ungdom og andre organisasjoner som har signalisert at de vil ha en strengt ikke-voldelig linje. Jeg lurer på om statsråden er enig i at det kan være problematisk at politiet på den måten som de nå har gjort, uttaler seg om og karakteriserer politiske organisasjoner og politiske begivenheter på en måte som er ufordelaktig for dem. Og er statsråden enig i at det nå er nødvendig for politiet å gå i dialog med arrangørene av demonstrasjonene for å få til en løsning som er bra for alle parter?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kjenner meg ikke igjen i at politiet på generell basis har karakterisert frede-

lige demonstranter slik det sies her. Men det er en kjensgjerning at det i Europa har vært omreisende provokatører, og det er utrolig mye skade som kan utøves av omreisende provokatører. Politiet har plikt til å ta hensyn til det i eventuelle aktuelle situasjoner. Men det jeg gav uttrykk for, og som politiet selvfølgelig er dypt interessert i, er at man alltid må ha en dialog med mennesker som vil opptre seriøst, som vil opptre skikkelig og lovlig i forbindelse med at deres borgerlige rettigheter blir ivaretatt. Men samtidig må politiet ha en beredskap mot dem som setter seg utover dette. Og det vi har lært av noen fredelige demonstrasjoner, f.eks. i Göteborg – og det er mye å lære av Göteborg – var at det ankom mennesker som ikke i det hele tatt, for å si det folkelig, brydde seg om de fredelige arrangørene. Man satte seg ikke bare utover politiet, man satte seg utover det fredelige. Derfor brukte jeg nå med vilje en fredelig markering foran Stortinget i forbindelse med Midtøsten-situasjonen til å markere hvordan en demonstrasjonsledelse faktisk kan bidra til å skape orden. Da blir politiets arbeid uendelig lett. Men for å sikre åpne arrangement har norsk politi også en plikt til ikke å være naive. Og jeg vil ivareta den balansegangen i det ansvar jeg har for disse spørsmål.

S p ø r s m å l 9

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg vil stille følgjande spørsmål til olje- og energiministeren:

«BKK Nett og enkelte andre tilbyr nå akontofaktura. Dette hjelper mange kunder til å unngå betalingsproblemer i vinterhalvåret når strømforbruket er høyst. Dette er et problem flere sosialkontor har påpekt. NVE har i brev til BKK påpekt at tilbudet strider mot forskriftene om måling, avregning mv.

Mener statsråden at det er riktig av myndighetene å forhindre nettselskapene i å tilby kundene en betalingsform som kan bidra til å gjøre det enklere for kundene å betale strømregningen?»

Statsråd Einar Steensnæs: Det har vært bred politisk enighet om at det er viktig å legge til rette for mer effektiv energibruk og økt energisparing.

NVEs forskrift om måling, avregning og fakturering krever at nettselskapene skal fakturere kunder med forventet årlig strømforbruk over 8 000 kWh minimum hver tredje måned etterskuddsvis og på bakgrunn av faktisk forbruk. Kravet ble innført fra og med 1. april 1999. I tillegg skal fakturaen fra nettselskapene inneholde en grafisk sammenligning mellom årets forbruk i perioden og forbruket i samme periode året før. Hensikten med disse kravene er å bevisstgjøre forbrukerne om deres strømforbruk og kostnaden ved dette og derigjennom motivere til mer effektiv energibruk.

Kravet om etterskuddsvis fakturering etter faktisk forbruk gjelder imidlertid ikke for små husholdningskunder, dvs. at kunder med forventet årlig strømforbruk under 8 000 kWh kan faktureres a konto.

For enkelte kunder med dårlig betalingsevne kan høyere strømregninger i vinterhalvåret være et problem.

NVEs forskrift åpner derfor for at nettselskapet kan tilby kunder med betalingsproblemer annen faktureringsmåte, f.eks. a konto. Dette er imidlertid en unntaksordning basert på at nettselskapet skal foreta en individuell vurdering av den enkelte kunde.

I den konkrete sak som det er vist til her, har NVE nå pålagt BKK å annullere alle avtaler om akontofakturering som ikke er basert på en individuell vurdering av kundens betalingsevne. Siden Olje- og energidepartementet er klageinstans for dette vedtaket og klagefristen ikke er ute, kan jeg ikke gå videre inn på realitetene i denne saken.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg takkar statsråden for svaret.

Det er sjølv sagt viktig å leggje til rette for ein meir effektiv energibruk og auka energisparing, men eg trur ikkje dette har noko med betalingsform å gjere. Eg trur at kundane forstår at dersom ein aukar straumforbruket, vil også kostnaden til kraftselskapet auke, då vil rekninga – når den kjem – bli større.

I og med at NVEs forskrift opnar opp for at ein kan ha ein akontobetaling etter ei individuell vurdering, synest eg dette burde vere gjort på ein enklare måte.

Det verkar veldig byråkratisk om ein skal vurdere kva betalingsevne kundane har. Då er min konklusjon at anten må det vere noko gale med praktiseringa av regelverket, eller så må det vere noko feil med regelverket. Då er mitt spørsmål: Dersom NVE si fortolking er riktig, kan det då bli aktuelt at statsråden tek initiativ til å endre forskriftene slik at BKK kan halde fram med sin praksis?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg vil understreke at forskriftene tar utgangspunkt i at kundene skal faktureres etterskuddsvis og i tråd med faktisk forbruk, men at det etter individuell vurdering kan være åpning for å fakturere a konto. Det er dette NVE har grepet inn i overfor BKK, og forskriftenes bestemmelser er i tråd med Stortingets egne synspunkter. Senest da Enova ble opprettet, ble det understreket at det var viktig å legge til rette for en mer effektiv energibruk og økt energisparing. Og det er åpenbart at denne måten å fakturere på har gitt kunden en bedre oversikt over eget strømforbruk, men skal en fakturere a konto – hvilket det altså er åpning for – skal det skje etter individuell vurdering. Det er også etter disse kriteriene departementet vil vurdere denne klagen.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg finn det svært underleg om Stortinget har meint at ein skal hindre nettselskapa i å tilby kundane ei betalingsform som kan bidra til å gjere det enklare for kundane å betale straumrekninga.

Mitt poeng er også at dersom ein skal vurdere den enkelte kunden individuelt for å sjå om han har betalingsproblem, kan det bety at enkelte kundar kanskje vil kvie seg for å be om akontoordning, sjølv om det hadde vore økonomisk tenleg for dei. Det vil også bli byråkratisk, tungvint og arbeidskrevjande å gå inn i ei økonomisk vurdering av den enkelte kunden.

Mitt spørsmål er framleis det same. Eg har for så vidt forståing for at statsråden ikkje vil svare på det, men eg håper at dersom det er slik forskriftene er, synest eg ein bør ta initiativ til å vurdere dei på nytt.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg ønsker ikke å gå videre inn på den aktuelle klagesaken, men på generelt grunnlag er jeg enig med spørderen i at alle fornuftige måter å ordne forholdet mellom betaler og nettselskap på bør kunne ses på. Men det viktige er at nettselskapene forholder seg til det som er de faktiske forskriftene i dag, og i forhold til det har altså NVE grepet inn. Det er også på det grunnlaget departementet må vurdere denne klagesaken.

S p ø r s m å l 1 0

Heidi Sørensen (SV): «Alle gassfelt inneholder radon. Radon har kort levetid og omdannes til radioaktivt bly, som avsettes i rørsystemer og i utstyr som håndterer naturgass. Slike radioaktive avsetninger kan skape risiko for arbeidstakerne. Flere europeiske land er i ferd med å innføre grenseverdier for radioaktivitet i naturgass.

Har det i forbindelse med Snøhvit-feltet vært foretatt målinger som sikrer at gassen ikke gir opphav til radioaktivt avfall – eller er i strid med kommende europeiske grenseverdier?»

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder spørsmål om radioaktivitet knyttet til petroleumsproduksjon, er det viktig å skille mellom tre ulike problemstillinger: for det første naturlig radioaktive stoffer som kan avsettes som fast stoff i produksjonsutstyret, dernest radioaktivitet i produsert vann og endelig radioaktivitet i selve naturgassen. Jeg antar at representanten Sørensen her spør om det finnes naturlig forekommende radioaktive nuklider som uran, radium eller radon i naturgassen fra Snøhvit-feltet, det vil si den siste problemstillingen. Jeg vil imidlertid også komme inn på de to andre problemstillingene.

Målinger av naturlig radioaktivitet, inklusiv radon, gjøres rutinemessig ved logging i letebrønner samt i produksjonsfasen. Denne typen målinger ble foretatt på Snøhvit-feltet i perioden 1981–1986. Det er i alt tatt 20 prøver, som viser svært lav til normal radioaktivitet. Hovedårsaken til de lave verdiene av radon som er målt på Snøhvit-feltet, kan forklares ved at reservoaret består av rene sandsteiner, en bergart som med svært liten sannsynlighet danner radon.

Som nevnt i spørsmålet, nedbrytes radon via flere datterprodukter til bly-210. Dette stoffet har på enkelte installasjoner etter lang tids produksjon blitt påvist som et tynt belegg på innsiden av produksjonsrør og transportledninger nær plattformen. Målinger på norsk kontinentalsokkel har vist svært lave verdier.

Når det gjelder Snøhvit-feltet, antas det at dette feltet ikke vil være en bidragsyter til økte lager av lavradioaktivt avfall i form av rør forurenset med bly-210. Når det gjelder lavradioaktive avleiringer generelt, følger Norge grenseverdier som er satt for medlemsland i EU.

Det forventes bare små mengder produsert vann fra gassproduksjonen på Snøhvit, og radioaktiviteten vil i denne sammenheng derfor være svært liten.

Jeg vil gjerne understreke at det er viktig at industrien og myndighetene har kontroll og oversikt over det radioaktive innholdet i ulike produksjonsprosesser, også petroleumsproduksjonen, for å ivareta helse, miljø og sikkerhet. Men når det gjelder denne spesielle saken, mener jeg at faren for betydelige eller problematiske radioaktive forekomster ikke er til stede.

Heidi Sørensen (SV): Jeg takker for statsrådets svar.

Statsråden nevnte at Norge fulgte de foreløpige grenseverdiene som EU har satt i forhold til denne problematikken. Da vil jeg gjerne spørre statsråden om han vurderer å innføre norske forskrifter om maksimalnivå for radioaktiv forurensing i f.eks. gass og overflateforurensinger av stål. Og hvilke nivåer radioaktivitet synes statsråden det er forsvarlig at arbeidstakere kan få lov til å sveise på eller gjøre annet arbeid med?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg vil gjerne understreke at det er meget viktig at en har kontroll med de strålingsdoser som arbeiderne på norsk sokkel utsettes for, og at de holdes trygt under den grense som på noen måte kunne innebære en helsemessig fare. EUs normer for dette er etter mitt syn tilfredsstillende for oss. Hvis det skulle være slik at en norsk vurdering skulle avvike fra EUs egne vurderinger, er det selvsagt viktig for oss å se på dette, men vi har ingen indikasjoner på det.

Når det gjelder radon i naturgass, som spørderen tar opp, kan jeg nevne at en typisk verdi for slik stråling er 10–50 becquerel pr. kubikkmeter. Når det gjelder radon i boliger, som er et kjent problem, ikke minst her på Østlandet, vil tiltaksgrensen av helsemessige årsaker til sammenlikning være 200 becquerel pr. kubikkmeter. Vi har altså etter mitt syn betryggende forhold når det gjelder de målinger som er gjort i Nordsjøen og de forberedende målinger som er gjort på Snøhvit-feltet. Vi vil selvsagt følge dette opp.

Heidi Sørensen (SV): Hvis jeg forstår statsråden riktig, synes han EUs foreløpige grenseverdier er bra nok for Norge, men at man får vurdere det videre om det i visse tilfeller skal avvikes. Nå er ikke vi pr. dato bundet av dette felles regelverket i EU. Hadde det ikke vært greit om vi fra norsk side fikk på plass et regelverk som sikrer at vi også har grenseverdier når det gjelder radon i naturgass? Dette vil ikke minst være viktig i forhold til etterbehandlingen av rørsystem og eventuelt gasskip når disse går ut på dato, og som da vil kunne medføre et ikke ubetydelig avfallsproblem.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg vil nok en gang understreke at Regjeringen er svært opptatt av å beskytte miljøet mot radioaktiv forurensning. Det gjelder ikke minst innenfor den sektoren som jeg er ansvarlig for, hvor Regjeringen da med miljøvernministeren som ansvarlig fagminister la fram Regjeringens syn på dette,

bl.a. i St. meld. nr. 12 for 2001-2002 Rent og rikt hav, som vil bli behandlet av Stortinget om ganske kort tid.

Jeg vil i hvert fall på bakgrunn av de målinger og de vurderinger som Regjeringen har gjort med hensyn til aktiviteten offshore, understreke at situasjonen når det gjelder radioaktivitet, ikke tilsier at det utløses spesielle tiltak. Vi mener at naturgassen på Snøhvit ikke vil gi opphav til radioaktivt avfall i en slik mengde at det skulle tilsi helsemessige forhold som skulle ha spesiell oppmerksomhet, og at målingene for Snøhvit-feltet ligger klart under de grenseverdier som er ansett for å være forsvarelige.

S p ø r s m å l 1 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren, vil bli tatt opp av representanten Signe Øye.

Signe Øye (A): Jeg har et spørsmål til utdannings- og forskningsministeren:

«I statsbudsjettet for 2002 ble det lagt inn ekstra midler til kommunene for å gjøre også reise og opphold i leirskolene gratis fra høsten av. Nå får vi meldinger fra mange om at kommunene kutter i leirskoleopphold.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at alle barn får et gratis leirskoleopphold i løpet av grunnskolen?»

Statsråd Kristin Clemet: Opplæringsloven som trådte i kraft høsten 1999, gir ikke grunnskoleelever rett til leirskoleopphold eller kommuner plikt til å arrangere leirskole, men det åpnes for at en del av undervisningen kan bli gitt som leirskoleopplæring. I opplæringsloven § 2-3 heter det bl.a.:

«Ein del av undervisningstida etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen.»

L97 legger vekt på bruk av ute- og fritidsaktiviteter innenfor rammene av den vanlige undervisningen, der leirskole kan være et alternativ. Kommunene står dermed relativt fritt til å velge uteaktiviteter.

Ved behandlingen av statsbudsjettet 2002 gjorde Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring av opplæringslova slik at gratisprinsippet i grunnskolen blir reelt.»

Jeg vil innen kort tid legge frem en odelstingsproposisjon som følger opp Stortingets vedtak.

I statsbudsjettet for 2002 ble det dessuten lagt inn 25 mill. kr i kommunenes frie inntekter, slik at kommunene skal bli i stand til å dekke elevenes utgifter knyttet til leirskoleopphold fra høsten 2002. Tiltaket har en helårseffekt på 60 mill. kr. Ettersom omkring 60 000 elever hvert år drar på leirskole, medfører satsingen at kommunene kompenseres for om lag 1 000 kr pr. elev som får et leirskoletilbud. Våren 2000 gjorde ECON en undersøkelse av de ulike kostnadskomponentene knyttet til leirskole. ECON anslo at elevenes egenandeler knyttet til et leir-

skoleopphold i gjennomsnitt var 880 kr i 1998. Omregnet til 2002-kroner blir egenandelen i gjennomsnitt 1 000 kr. Midlene som er lagt inn i rammene, bør derfor være tilstrekkelige til å dekke de utgifter som tidligere falt på elevene. I tillegg til disse pengene mottar kommunene øremerkede midler til dekning av utgifter knyttet til undervisningen på leirskolen. I 2002 er dette øremerkede tilskuddet på nærmere 30 mill. kr.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Når statsråden nå sier «innen kort tid», er det veldig avhengig av hva man legger i begrepet kort tid. Da Stortinget vedtok at man skulle gi disse ekstrabevilgningene til kommunene, var det en helt klar forutsetning at det skulle komme barna til gode, og det ble varslet allerede da at man måtte ha endringer i opplæringsloven for å sikre gratis leirskoleopphold. Derfor er det viktig at statsråden nå kan bekrefte at når man snakker om kort tid, menes det veldig kort tid, slik at kommunene får klar beskjed om at leirskoler fra høsten av skal være gratis, og at kommunene heller ikke kan ha den argumentasjonen at her stopper vi noen leirskoler, fordi dette koster ekstra penger for kommunene, for Stortingets intensjon var helt klar.

Statsråd Kristin Clemet: Uten å gi noen eksakt dato, kan jeg bekrefte at «innen kort tid» er nå i vår, så dette ligger svært nær. Men jeg vil jo si at uavhengig av den saken som vi da skal legge frem, er de midlene som nå er stilt til rådighet for kommunene, et meget godt argument fra foreldrenes side for at det ikke skal være nødvendig å krevne egenandeler.

Men bare for å presisere: Skolebudsjettet er på en måte et avvikende budsjettår. Det vi har bevilget for 2002, gjelder altså fra skoleåret 2002–2003, og det er derfor beløpet bare er på 25 mill. kr, men det utgjør altså 60 mill. kr i løpet av ett år.

Jeg har selv sett enkelte tilfeller fra avisene hvor det er diskusjon om dette i kommunene. Selv der hvor det er diskusjon mellom foreldre og skole og skoleetat, så bekrefter faktisk skoleetaten at de fra kommende skoleår har tenkt å gjøre dette uten egenandeler, i lys av den bevilgningen Stortinget har gjort.

Signe Øye (A): Jeg takker igjen statsråden for svaret. Det er veldig viktig at man nå får ut den informasjonen som statsråden nå kommer med, at det ikke er noen tvil om at leirskolene også fra høsten av skal være gratis.

Dette vil komme til å koste 60 mill. kr på årsbasis – også i 2003. Da opplever jeg det slik at når statsråden nå sier at loven vil bli endret, ligger det i det at Regjeringen med statsråden i spissen vil legge inn 60 mill. kr i budsjettet for 2003, slik at vi slipper at denne saken blir en gjenganger i Stortinget, slik den har vært i ganske lang tid, og at bevilgningene er på plass når statsbudsjettet kommer.

Statsråd Kristin Clemet: Vi har ikke ferdigbehandlet budsjettet, og det er heller ikke normalt å røpe fra

budsjettet. Men la meg si det slik: Når Finansdepartementet bevilger til et tiltak første år, i dette tilfellet altså en bevilgning som utgjør 25 mill. kr, så greier departementet utmerket godt å regne ut at helårseffekten av det blir 60 mill. kr. Så i lys av det tror jeg vi kan regne med at dette er på plass.

S p ø r s m å l 1 2

Fra representanten Bendiks H. Arnesen til sosialministeren:

«1. mai i år iverksettes en lov som gjør at forsørgere som er trygdemottakere, får beholde forsørgertillegget i folketrygden dersom den andre forsørgeren faller fra. Gjennom pressen opplyser imidlertid Rikstrygdeverket at den nye loven ikke får tilbakevirkende kraft.

Var ikke målet med denne lovendringen å bedre situasjonen for alle barn som er forsørget av trygdede, og ikke bare for de som kommer i en slik situasjon etter 1. mai 2002?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

Spørsmål 13 er allerede besvart.

Spørsmål 14 er fra Geir-Ketil Hansen til samferdselsministeren. Det ser ikke ut til at spørteren er til stede for øyeblikket, og vi går videre til neste spørsmål.

S p ø r s m å l 1 5

Fra representanten Ivar Østberg til kommunal- og regionalministeren:

«Rom og romani hevder det er for vanskelig å få bilighetserstatning. I Innst. S. nr. 145 for 2000-2001 ber kommunalkomiteen Regjeringen foreta en vurdering av beviskravene og av kravene til sammenlignbarhet. Videre bad de nåværende regjeringspartiene, SV og Sp Regjeringen utrede en egen erstatningsordning for personer som var blitt tvangssterilisert. Mange av rom/romani som ble utsatt for overgrep, er nå gamle, og det haster med å finne løsninger.

Hvor langt er man kommet med dette arbeidet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 1 6

Presidenten: Dette spørsmålet, som er stilt til kommunal- og regionalministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av kommunal- og regionalministeren.

Svein Roald Hansen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsråden:

«Blå Kors i Fredrikstad, som skal drive et lavterskeltilbud for rusmisbrukere, har fått avslag på sin søknad i Husbanken om lån til 30 omsorgsboliger. Dette innebærer at prosjektet ikke kan realiseres innenfor en realistisk kostnadsramme.

Hva vil statsråden gjøre for å øke Husbankens midler til slike formål?»

Statsråd Kristin Krohn Devold: Søknader om lån til omsorgsboliger henvises til Kommunalbanken eller andre kredittinstitusjoner, så jeg antar at spørsmålet dreier seg om søknad om oppstartingsstilskudd under Opptrappingsplanen for psykisk helse fra Fredrikstad kommune. Denne søknaden ble avslått av Husbanken fordi det innenfor årets ramme ikke er rom for prosjekter i denne størrelsesordenen. Årets ramme for Opptrappingsplanen er begrenset i forhold til søknadsinngangen vi nå har til Husbanken. Av rammen på 440 omsorgsboliger er 24 satt av til Østfold, hvorav fem til Fredrikstad. Rammen er, som helseministeren opplyste i spørretimen den 6. mars, fordelt på fylkene bl.a. på bakgrunn av folketall. Den begrensede rammen innebærer at det må prioriteres strengt mellom kommuner og prosjekter.

Det aktuelle prosjektet i Fredrikstad kan etter det Husbanken har opplyst, også vurderes under Husbankens satsing på boligtilbud til bostedsløse. Blå Kors i Fredrikstad har derfor sendt en ny søknad, denne gang om boligtilskudd for oppføring av de aktuelle boligene. Søknaden er nå til behandling i Husbanken, og jeg kan derfor ikke uttale meg om utfallet av denne behandlingen. Husbanken vil vurdere dette prosjektet i forhold til øvrige søknader for gruppen bostedsløse som banken har til behandling. Generelt har boligtilbud til bostedsløse topp prioritet i Husbanken, men også her er søknadsinngangen stor, og det er nødvendig med prioriteringer. Husbankens regionkontor Øst, hvor Østfold hører hjemme, hadde før helgen igjen 31,4 mill. kr i boligtilskuddsmidler, mens det aktuelle prosjektet i Fredrikstad har søkt om over 26 mill. kr i boligtilskudd.

I forbindelse med arbeidet med hvordan en skal bekjempe fattigdom, er Regjeringen i gang med å gjennomgå boligbehovet bl.a. for rusmisbrukere her i landet. Å bidra til å redusere fattigdommen er en hovedoppgave i årene fremover. I denne forbindelse vil Regjeringen vurdere behovet for nye bolig- og tjenestetiltak for rusmisbrukere og eventuelt øke rammen for Husbankens låne- og tilskuddsordninger til de aktuelle brukergruppene.

Svein Roald Hansen (A): Jeg takker for svaret og får bare håpe at Husbankens vurdering av søknaden om midler fra en annen pott ender med et positivt svar. Per i dag vet jeg at svaret i hvert fall ikke har kommet.

For øvrig vil jeg bare bemerke at man nå ser konsekvensene av at denne regjeringen skar ned på lånerammen i Husbanken med 2 milliarder kr i forhold til budsjettforslaget fra den forrige regjeringen. Da er det ikke overraskende at man kommer opp i problemer.

Det andre er at man kanskje burde vurdere en fordeling etter prosjekter og ikke etter folketall i fylkene, slik at det ikke oppstår unødige forsinkelser i kommuner som har prosjektene klare, mens det kanskje er ubrukte midler i fylker som ikke har fått fram prosjektene ennå. Jeg håper at Regjeringen kommer opp med et forslag om økte rammer, eventuelt en ny fordelingsnøkkel, i revidert nasjonalbudsjett.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Først vil jeg si at jeg er enig med representanten Svein Roald Hansen i at når det nå er søkt fra en ny pott, så er det naturlig å avvente resultatet av den behandlingen. Jeg skjønner også godt representanten Svein Roald Hansens ønske om å kunne øke rammene for Husbanken fremover, eller se fylkene i sammenheng, slik som representanten har beskrevet.

I tillegg til å understreke det kommunalministeren har forpliktet seg til, nemlig å vurdere behovet for nye boliger og tjenestetiltak for rusmisbrukere, herunder eventuelt øke rammen for Husbankens lånetilskuddsordninger, skal jeg også formidle til kommunalministeren ønsket om å se fylkene i sammenheng, slik at man unngår at det står ubrukte midler i et fylke, mens det er udekkede behov i et annet.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 14.

S p ø r s m å l 1 4

Geir-Ketil Hansen (SV): «Etter at flyselskapene har samordnet sitt rutetilbud i Nord-Norge, er forbindelsen mellom Bardufoss og Bodø lagt ned. Det betyr en svekket flyforbindelse internt i landsdelen.

Vil Regjeringen bidra til at flyforbindelsen blir sikret, ved å legge den på anbud?»

Statsråd Torild Skogsholm: I forbindelse med trafikkprogrammet for sommeren 2002 har flyselskapene valgt å legge ned forbindelsen mellom Bardufoss og Bodø. Selskapene har gjort en kommersiell vurdering og mener det ikke er stort nok lokalt reisebehov på strekningen. Selskapene står fritt til å foreta slike ruteendringer.

I den samme ruteendringen har Bardufoss fått økt rutetilbudet fra én til tre direkteruter tur/retur Oslo. Siden over 80 pst. av de som reiste med fly fra Bardufoss i 2001 skulle til Oslo eller andre steder ut fra Oslo, betyr det at et stort flertall av de reisende har fått et flytilbud som er bedre i forhold til sine behov.

Bardufossregionen har god veiforbindelse langs E6 nordover til Tromsø og sørover til Harstad/Narvik, hvorfra det er flyforbindelse videre til Bodø. Kjøretiden fra Bardufoss til Tromsø er på om lag to timer, og selskapet NOR-WAY Bussekspress trafikkerer strekningen.

Som samferdselsminister mener jeg det er viktig å sørge for at den samlede transportstandard blir tilfredsstillende ivaretatt i alle deler av landet. Det betyr ikke at det nødvendigvis er riktig å bruke offentlige midler for å opprettholde ulønnsomme flyruter som flyselskapene legger ned, iallfall ikke siden dette i så fall trolig vil måtte gå på bekostning av andre luftfartsformål. Statlig inngrep i luftfartsmarkedet må skje etter en samlet vurdering av transportstandarden i den enkelte region.

Geir-Ketil Hansen (SV): Jeg oppfatter svaret dit hen at statsråden ikke vil bidra til at rutetilbudet blir lagt ut på anbud.

Bardufoss flyplass betjener åtte-ti kommuner i Indre Troms. Det blir opplyst at det var mellom 25 og 30 rei-

sende daglig mellom Bodø og Bardufoss – det betyr ca. 10 000 reisende i året.

Jeg viser til at det ikke er veldig lenge siden Braathens sluttet å fly på Røros av kommersielle grunner. Da ble den ruten umiddelbart lagt ut på anbud, og Widerøe fikk den. Så jeg vil anmode statsråden om å se på eksemplet Røros.

Jeg vil også anmode statsråden om å se på muligheten av en rute mellom Bardufoss/Evenes og Bodø. Nordland fylke har prioritert Evenes–Bodø høyt. Det burde være en rute som kunne gi et godt passasjergrunnlag.

Så jeg vil på nytt spørre statsråden om hun vil se på de momentene som jeg her har tatt opp.

Statsråd Torild Skogsholm: I slike spørsmål vurderer jeg selvfølgelig denne type problemstillinger. Og når det gjelder f.eks. Røros, er trafikkgrunnlaget der, så vidt jeg husker, mye større enn det er mellom Bodø og Bardufoss.

Jeg skjønner at de reisende på denne strekningen ser det slik at tilbudet deres er redusert – det er ikke borte, men det er redusert i den forstand at de bruker mer reisetid. Det ser jeg. Men hvis vi samtidig ser på transportstandarden og sammenligner med tilbudet i andre deler av landet – la oss ta dette området – betyr det en økt reisetid til/fra flyplassen tilsvarende f.eks. fra Nesodden til Gardermoen.

Denne reisetiden er en utfordring som mange daglig står overfor. Derfor er jeg kommet fram til at det nå ikke vil være aktuelt å la ruten Bodø–Bardufoss inngå i et anbudsopplegg.

Geir-Ketil Hansen (SV): Jeg registrerer at statsråden ikke vil være med på en innsats – rutetilbudet i Nord-Norge blir altså forringet.

Det er viktig å opprettholde de interne kommunikasjonsmulighetene, ikke minst av regionalpolitiske grunner. Røros har et togtilbud i tillegg til en flyforbindelse, men man fant det likevel riktig å legge ut på anbud. Det synes jeg også var riktig.

Jeg mener at statsråden burde ha anstrengt seg litt for å opprettholde denne flyforbindelsen.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg kan forsikre at statsråden er svært opptatt av disse spørsmålene.

Jeg vurderer selvfølgelig i denne sammenhengen om en slik rute skal ut på anbud. Jeg har kommet til at denne ikke skal ut på anbud, ut fra det resonnementet jeg nå har gitt uttrykk for.

Jeg vil også si at representanten tar helt feil når han sier at rutetilbudet i landsdelen blir forringet på grunn av dette. 80 pst. av de reisende vil komme bedre ut med dette tilbudet fra Braathens, i og med at 80 pst. skal til Oslo eller videre ut fra Oslo og nå får et direktefly og dermed sparer transportkostnader ved at de slipper mellomlanding.

Jeg vil hele tiden vurdere flyrutetilbudet når slike ting skjer. Her har jeg kommet til at det ikke er grunnlag for at denne ruten skal legges ut på anbud.

Presidenten: Vi går da videre til spørsmål 17.

S p ø r s m å l 1 7

Fra representanten Marit Arnstad til forsvarsministeren:

«Den siste tiden har det kommet fram at Samarbeidsregjeringen legger opp til en mindre forsvarsstruktur enn det Stortinget vedtok den 13. juni 2001. Dette samsvarer ikke med de klare formuleringene i Sem-erklæringen om å fullfinansiere Stortingets vedtak, eller med de signaler statsråden tidligere har gitt i denne sal.

Står statsråden fast på at Heimevernet skal utvikles i samsvar med det Stortinget vedtok i juni 2001?»

S p ø r s m å l 1 8

Fra representanten Odd Roger Enoksen til forsvarsministeren:

«I muntlig spørretime 21. november 2001 forsikret statsråden at hun var svært opptatt av å opprettholde en høy vernepliktsprosent. Hun sa videre at det vedtaket Stortinget fattet 13. juni under behandlingen av innstillingen til St.prp. nr. 45 for 2000-2001, var riktig.

Står statsråden fast på en vernepliktsandel på 50 pst.?»

Presidenten: Disse spørsmålene er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 9

Leif Lund (A): «I Stavanger Aftenblad 21. mars i år står det å lese at soldater som har vært i internasjonal tjeneste for Forsvaret, har nesten dobbelt så ofte «miljøbetingede lidelser» som folk flest.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre helsen til norske soldater i internasjonal tjeneste, og hvilken oppfølging kan de som har avtjent internasjonal tjeneste, forvente fra Forsvaret?»

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg kan forsikre representanten Lund om at jeg tar spørsmål knyttet til helse, miljø og sikkerhet svært alvorlig, og særlig fokusert på personell som har vært i tjeneste i internasjonale operasjoner.

Bakgrunnen for spørsmålet er resultater fra første del av en større, ikke avsluttet helseundersøkelse blant personell som har tjenestegjort internasjonalt etter 1990. Undersøkelsen er delt i tre – en spørreundersøkelse, en registerundersøkelse og en legeundersøkelse.

Det er resultatene av denne spørreundersøkelsen som er gjengitt i Stavanger Aftenblad. Rapporten fra helseundersøkelsen forventes å foreligge i oktober i år. Når undersøkelsen er ferdig, vil den bli overlevert departementet, som vil vurdere behovet for eventuelle nye oppfølgingstiltak.

Helseundersøkelsen ble iverksatt som ett av flere tiltak etter den såkalte uran-saken, som min forgjenger, statsråd Bjørn Tore Godal, redegjorde for i Stortinget 18. januar 2001, med påfølgende debatt 27. februar 2001.

Forsvarsdepartementet besluttet samtidig at det som en permanent ordning skal gis tilbud om en fullgod helse-

undersøkelse også ett år etter dimisjon. Dette vedtaket er under implementering.

UNIFIL-undersøkelsen fra 1993 satte internasjonale operasjoner og helse i fokus. Som resultat av denne er det iverksatt en rekke tiltak for militært personell i internasjonale operasjoner. Det dreier seg om et bredt spekter av tiltak innen både seleksjon, opplæring før deployering, oppfølging under tjenestegjøringen, helsemessig oppfølging ved dimisjon og oppfølging etter dimittering.

Jeg vil understreke at tiltakene er under kontinuerlig evaluering og forbedring. For tiden pågår det to undersøkelser for å kartlegge helsen til veteraner som har vært spesielt utsatt for traumatiske situasjoner. Som en del av undersøkelsen spør vi veteranene også om hvordan de vurderer Forsvarets oppfølging. Resultatet fra disse undersøkelsene vil foreligge i mai, og det vil gi oss en mulighet til ytterligere forbedringer.

Enten det gjelder oppfølging i forbindelse med fysiske skader eller tiltak for å forebygge eller behandle psykiske senskader, er jeg opptatt av at personell som tar utfordringen med internasjonal tjeneste, skal ha trygghet for at de får god helsemessig oppfølging.

Leif Lund (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Tusenvis av norske menn og kvinner har tjenestegjort i internasjonale operasjoner. Det skal vi være stolte av. De har deltatt i operasjoner og oppdrag som har vært farlige. For dette fortjener de ros så vel som respekt. Det er selvsagt at tjenestegjøring i internasjonale operasjoner medfører risiko, men nettopp av den grunn er det svært viktig at mannskapene vet hvilken risiko de utsettes for både på kort og lang sikt. Dette gjelder ikke minst personelletts helsetilstand etter utførte oppdrag.

Jeg forventer derfor at statsråden og Regjeringen tar dette på alvor og bidrar til å skape størst mulig trygghet blant de tjenestegjørende, og at man holder Stortinget informert om dette viktige arbeidet.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg vil bekrefte at vi selvsagt skal holde Stortinget informert. De undersøkelsene som jeg refererte til i mitt hovedsvar, vil det jo komme et resultat av etter hvert, og da har vi en anledning til å informere Stortinget både om resultatet av undersøkelsen og om de praktiske tiltak som iverksettes som en naturlig konsekvens av det.

Jeg er også enig i representantens klare understrekning av at når vi nå har en betydelig del norsk personell i utlandet på oppdrag med risiko, er det å ha en seriøs tiltaksplan knyttet til tidspunktet for avreise, under tjenesten og etterpå for å være helt sikker på at den helsemessige oppfølgingen er god, avgjørende for den jobben vi har å gjøre overfor våre folk ute.

S p ø r s m å l 2 0

Ingvild Vaggen Malvik (SV): «Forskning i mange land viser at bromerte flammehemmere (BFH) har flere av de samme farlige egenskapene som for eksempel PCB. Den nederlandske regjeringa går nå foran andre EU-land

og innfører forbud mot en utbredt, bromholdig flammehemmer (TBBPA). Tiltak er på vei også på EU-nivå, men disse tiltakene kommer ikke til gå like langt som det nederlandske forbudet, i hvert fall ikke foreløpig.

Kommer statsråden til å foreta seg noe for å støtte opp om det nederlandske initiativet?»

Statsråd Børge Brende: Bromerte flammehemmere er alvorlige miljøgifter. De er lite nedbrytbare i naturen, de samles opp i næringskjedene og kan gi en rekke skadelige effekter på helse og miljø. Som representanten Ingvild Vaggen Malvik påpeker, har disse kjemiske stoffene egenskaper som kan sammenlignes med den mer kjente miljøgiften PCB. Forskning i Norge har nylig vist at innholdet av bromerte flammehemmere i blod og morsmelk hos nordmenn har økt kraftig de siste 20 årene. Selv om nivåene foreløpig ikke er faretruende høye, gir denne utviklingen sterk grunn til bekymring.

Å redusere bruk og utslipp av bromerte flammehemmere er derfor en prioritert oppgave for Regjeringen. De er ført opp på listen over prioriterte stoffer med et nasjonalt mål om at utslippene av bromerte flammehemmere skal reduseres vesentlig innen 2010.

Jeg er svært opptatt av at målet skal nås. Arbeidet for å redusere og stanse utslipp av bromerte flammehemmere skjer både internasjonalt og nasjonalt. Arbeidet innenfor rammen av EU er spesielt viktig da Norge gjennom EØS-avtalen er knyttet til EUs kjemikalierregelverk.

Bromerte flammehemmere er en stoffgruppe som inneholder mange ulike stoffer. TBBPA betegner en av de mest brukte av disse. Nederland har ikke innført forbud mot TBBPA, men mot en variant av dette stoffet som heter TBBPA-bis, vanligvis betegnet som FR-720. Stoffet brukes i små mengder på det europeiske markedet, bl.a. for å brannsikre kjøkkenvifter og avløpsrør som er laget av plast. Etter hva SFT kjenner til, brukes ikke stoffet på det norske markedet, men det kan ikke utelukkes at det kan finnes i importerte ferdigvarer.

Nederland har anført føre var-prinsippet som grunnlag for sitt nasjonale forbud, da kunnskap om stoffets helse- og miljøegenskaper mangler. Et krav om at slik kunnskap må foreligge før et kjemisk stoff kan markedsføres, er et viktig element i det kjemikalierregelverket som er under utarbeiding i EU. Nederland har imidlertid anvendt et slikt krav under det nåværende regelverket, og EU-kommisjonen bestrider derfor det nederlandske forbudet.

I utgangspunktet er jeg positiv til det nederlandske nasjonale forbudet, og i de kanaler der Norge deltar i EU, skal vi påvirke behandlingen i retning av at Nederland skal få beholde forbudet. Det er etter min mening svært uheldig å tillate økt bruk av «nye» varianter av bromerte flammehemmere som hittil har vært lite brukt, og som vi ikke har tilstrekkelig kunnskap om. Hvorvidt det er grunnlag for et tilsvarende norsk forbud, er foreløpig mer usikkert, da det kan se ut som om det aktuelle stoffet ikke brukes i Norge. I løpet av denne måneden vil jeg fra SFT motta et forslag til handlingsplan for å redusere utslipp av bromerte flammehemmere. Dette forslaget vil danne

et utgangspunkt for å beslutte hvilke virkemidler som skal brukes for å unngå eller redusere utslipp både av det såkalte FR-720, som Nederland har forbudt, og av andre bromerte flammehemmere.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): En viktig kilde til bromerte flammehemmere er elektroniske produkter som blir til avfall. Den såkalte EE-forskriften har lenge vært en av Norges best bevarte hemmeligheter. Plikten til å ta imot kasserte produkter hos selgerne har vært lite kjent, og kundene har i liten grad vært informert om retten til å levere tilbake kasserte produkter. Hva slags forbedringer i avfallsbehandlingen ser ministeren behov for for å få ned utslippene av BFH fra elektriske og elektroniske produkter?

Statsråd Børge Brende: I den handlingsplanen som jeg skal motta fra Statens forurensningstilsyn, vil det også inngå som et element kassering av eventuelle produkter som inneholder disse stoffene, som er det vi skal forhindre. Forskningsresultatene viser nå økende innhold av bromerte flammehemmere i miljøet og egen kropp, og det bekrefter hvor viktig det er fortsatt å ha omfattende forskning og overvåking på miljøgiftområdet. I forhold til kassering har erfaring fra andre områder, når det gjelder andre miljøgifter, og hvordan dette bl.a. har påvirket norske fjordområder, vist at det er vanskelig og svært dyrt å rydde opp når alvorlige miljøgifter først har sluppet ut i naturen.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Det er prisverdig at ministeren viser et engasjement for saken i forhold til bromerte flammehemmere, og vi er veldig glad for at den planen som også ble annonsert tidligere, snart skal foreligge. Men jeg kunne gjerne tenkt meg at ministeren kunne komme med en nærmere tidfesting for når denne planen vil foreligge for å redusere utslippene av denne farlige miljøgiften, når all forskning har vist at konsentrasjonen både i blod og morsmelk har økt.

Statsråd Børge Brende: Som jeg sa også i mitt hovedsvar til representanten Vaggen Malvik, vil vi arbeide gjennom våre kanaler for at Nederland skal kunne få beholde sitt forbud. Vi vil arbeide for at det EU-direktivet som er under utarbeiding, blir mest mulig offensivt i forhold til også å begrense og helst ikke tillate bruk av bromerte flammehemmere, iallfall ikke de mest miljøskadelige. I løpet av denne måneden vil jeg altså fra SFT motta et forslag til handlingsplan for å redusere utslippene. Når jeg får handlingsplanen på mitt bord, skal vi jobbe med den og forsøke å få gjennomført den så raskt som mulig. For det er riktig som representanten Vaggen Malvik sier, at vi ser en akkumulering av disse stoffene også i morsmelk og i menneskekroppen.

Vi må ta dette på alvor, og det gjør vi, i motsetning til hva man gjorde på 1950- og 1960-tallet når det gjaldt PCB.

Spørsmål 21

Fra representanten Kenneth Svendsen til miljøvernministeren:

«Regjeringen har varslet at det skulle innføres 0-toleranse når det gjelder utslipp av olje fra oljeinstallasjonene på norsk sokkel. De samme retningslinjer legges tydeligvis ikke til grunn når det gjelder oljeutslipp fra krigsvrakene i Narvik havn. Disse vrakene har over lang tid lekket betydelige mengder olje. Dette er departementet gjort oppmerksom på uten at noe er skjedd.

Legger statsråden samme 0-toleranse til grunn for utslipp fra disse vrakene som fra oljeinstallasjonene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 22

Sylvia Brustad (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Store mengder lavradioaktivt avfall fra oljeindustrien blir i dag midlertidig lagret flere steder langs kysten vår. Blant annet i forbindelse med opphogging av plattformen blir det avdekket mer av denne typen avfall. SIM Næring mener de kan ta i bruk en metode der en oppnår 98 pst. volumreduksjon av avfallet. Det resterende avfallet vil da ha en høyere stråleverdi. Institutt for energiteknikk sier nei til å lagre restavfallet permanent i Himdalen.

Vil statsråden bidra til å finne permanente løsninger for slikt avfall?»

Statsråd Børge Brende: I oljeindustrien dannes det avleiringer i rør og annet produksjonsutstyr – også kalt scale – som kan inneholde oppkonsentrerte naturlig forekommende radioaktive stoffer som 226 radium og 214 bly. Hvis avfallet inneholder mer enn 10 becquerel pr. gram av disse stoffene, blir avleiringen definert som lavradioaktivt avfall.

I forbindelse med behandlingen av en utredning av mulige løsninger for sluttdeponering av lavradioaktivt avfall – LRA – fra olje- og gassproduksjon ble det konkludert med at det var behov for et deponi for LRA på land. Bakgrunnen for dette er at reinjisering av LRA som allerede er fraktet til land, vurderes som dumping og dermed er uforenlig med Norges folkerettslige forpliktelser, selv om det er litt ulik praksis knyttet til dette i ulike land.

I påvente av et permanent deponeringsalternativ blir i dag mellom 200 og 300 tonn LRA midlertidig og forsvarlig lagret på oljebaser langs norskekysten. Midlertidig tillatelse til å lagre LRA på denne måten er gitt av Strålevernet. Det er påpekt at de midlertidige tillatelsene vil opphøre når det foreligger et permanent alternativ.

Det eksisterer flere ulike initiativ når det gjelder sluttdeponering og/eller rensing av LRA. Av disse vil jeg nevne det planlagte deponiet for lavradioaktivt avfall i Sokndal i Rogaland, hvor det er gjennomført en konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. Utredning

er godkjent av Strålevernet som ansvarlig myndighet. Tiltaket vil også måtte reguleres etter strålevernsloven i form av en driftstillatelse. Strålevernet har foreløpig ikke mottatt søknad om driftstillatelse, men vil under behandlingen av en eventuell søknad stille krav til at anlegget innehar garantier som sikrer langsiktighet rundt drift og ansvarsforhold ved deponiet. Strålevernet anser det planlagte deponiet i Sokndal som å være et godt alternativ for en permanent og forsvarlig løsning på scale-problematikken.

Strålevernet har i den siste tiden mottatt henvendelser fra ulike aktører vedrørende muligheten for å benytte det nasjonale anlegget for lav- og middelsradioaktivt avfall i Himdalen til deponering av LRA. En av aktørene er SIM Næring, som representanten Brustad var inne på, som mener å inneha en teknologi for oppkonsentrering av LRA ved volumreduksjon på 90-99 pst. Strålevernet har imidlertid ikke mottatt noen skriftlig redegjørelse for denne teknologien, og er heller ikke kjent med at slik dokumentasjon er tilgjengelig.

Institutt for energiteknikk – IFE – har konsesjon til drift av anlegget i Himdalen, gitt ved regjeringsvedtak. Konsesjonen presiserer at avleiringer inneholdende naturlig radioaktivitet fra petroleumsvirksomheten ikke skal plasseres i Himdalen. Konsesjonsinnehaver har mulighet til å søke om en endring av innværende konsesjon med henblikk på å åpne for benyttelse av Himdalen som deponi for LRA. En slik søknad vil måtte behandles grundig først av Strålevernet som innstillende myndighet.

Sylvia Brustad (A): Jeg takker statsråden for svaret og synes det er bra at det gis positive signaler i forhold til at det er behov for å finne permanente lagringsplasser. Men jeg vil nok si det på en måte at her tror jeg det er viktig at det skjer i et hurtig tempo. Jeg tror det er viktig at et land som Norge, som ved miljøvernminister Børge Brende har kritisert f.eks. England i forhold til Sellafield, også feier for egen dør og så raskt som mulig sikrer at vi får permanente lagringsplasser for denne type avfall, som etter hvert har blitt et ganske stort problem, og ikke ser ut til å minske heller framover.

Det som imidlertid er litt uklart for meg, er om statsråden mener at det er Sokndal som her er best egnet, eller om statsråden mener at det faktisk er Himdalen som er det, eller hva statsråden tenker, og ikke minst i hvilket tempo statsråden tenker seg dette. Og det neste er at jeg er litt overrasket over at den metoden jeg viste til fra Stord, ikke er kjent for Strålevernet, men det vil jeg selvfølgelig ta med meg tilbake til bedriften. Jeg har oppfattet det sånn at det har vært kjent både for Strålevernet og også for Institutt for energiteknikk.

Statsråd Børge Brende: Som jeg redegjorde for, oppbevarer vi scale, altså lavradioaktive produkter eller avfall, rundt omkring ved ulike deponier i landet. Vi bør finne en permanent og god løsning for dette. I motsetning til Storbritannia lagrer vi dette på land. I Storbritannia er det faktisk også snakk om at man kjører dette ut på havet

igjen, noe vi mener er i strid med de folkerettslige forpliktelsene vi har påtatt oss innenfor bl.a. ulike miljøkonvensjoner. Så i forhold til det tror jeg både den forrige regjering og denne regjering har god samvittighet.

Vi skal forsøke å finne en god løsning, men det er ikke mulig for meg her i dag å ta stilling til et prosjekt som Strålevernet ved henvendelse i går sier at de ikke har fått presentert, og heller ikke har fått noen søknad i forhold til. Jeg snakket personlig med dem i går. Dette er vanskelige problemstillinger, som de må gå grundig gjennom før man tar stilling til den type tiltak. For her har Strålevernet kjernekompetanse.

Sylvia Brustad (A): Jeg skal bringe dette tilbake til bedriften på Stord, som jeg sjøl har vært og besøkt. Jeg synes personlig i hvert fall dette høres veldig interessant ut, sjøl om jeg ikke er noe fagmenneske. Det jeg også har notert meg, er at Bellona støtter denne metoden og der-ved også går god for det. Men dette skal jeg ta med meg tilbake, slik at vi får sørget for kontakt med Strålevernet, noe det ifølge Strålevernet ikke har vært.

Det er fint at miljøvernministeren også er enig i at det er behov for et permanent lagringssted for dette avfallet, som nå står oppbevart på ulike steder langs kysten. Men kan jeg bare spørre igjen: Når mener statsråden at et slikt lagringssted bør være oppe å gå? Hva vil statsråden gjøre for å få fortgang i dette arbeidet, og hvor mener statsråden det mest egnede stedet å lagre dette på er?

Statsråd Børge Brende: Som jeg sa i mitt første svar, er dette lavradioaktive avfallet i dag midlertidig og forsvarlig lagret på oljebaser langs norskekysten, som da igjen er godkjent av Strålevernet. Det er riktig, som det også blir vist til, at man trenger i alle fall en driftstillatelse og en godkjenning av Strålevernet, og Strålevernet har ikke mottatt noen skriftlig redegjørelse for denne teknologien og er heller ikke kjent med at slik dokumentasjon er tilgjengelig.

I forhold til en permanent løsning har vi nå kontakt med oljeindustrien, hvor Statoil har påtatt seg et ansvar for å jobbe videre med prosjektet i Sokndal for lagring. Det er en av de opsjonene som foreligger. Så er det da kommet andre innspill som representanten Brustad mener at man bør gå gjennom, og det sier seg selv at hvis man skal analysere også de andre initiativene, hvor man ikke har fått noen søknader, må man få tid til det før man tar en endelig beslutning.

S p ø r s m å l 2 3

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg ønsker å stille miljøvernministeren følgende spørsmål:

«Et ulvepar i Østerdalen tar over 40 elger i løpet av vintermånedene. Gråfjellparet som holder til i Åmot og Rendalen, er to glupske dyr. Dyrene er påsatt sendere, og slik har forskerne kommet fram til dyrenes «killrate».

Synes statsråden det er forsvarlig at ulveparet tar livet av så mye elg og dermed forskyver den økologiske ba-

lansen, i tillegg til den uro de også skaper hos lokalbefolkningen?»

Statsråd Børge Brende: Først vil jeg understreke at både rovdirene og det høstbare viltet er en del av det biologiske mangfoldet i Norge. Jeg vil også peke på at de gode hjorteviltbestandene er et resultat av et nært samarbeid mellom forvaltningen og rettighetshavere.

Ulvens uttak av hjortevilt er lite når man ser regionen under ett. For Hedmarks vedkommende representerer ulvens beskatning av hjortevilt de siste årene bare noen få prosent av jegerens årlige jaktuttak, også mens det var to store familiegrupper av ulv i dette fylket. Ulvens uttak i en hjorteviltbestand er en del av rammebetingelsene som det må tas hensyn til ved fastsettelse av hjorteviltkvoten, på lik linje med andre rammebetingelser, som f.eks. de som blir drept på vei og jernbane.

Selv om ulvens uttak av hjortevilt i Hedmark er lite totalt sett, er jeg kjent med at enkelte rettighetshavere blir sterkt berørt ved at deres kvoter må reduseres kraftig. I tillegg kan utleie av både stor- og småviltjakt bli vanskelig ettersom jegere er skeptiske til å slippe hundene sine i områder med ulv.

Etter drøftinger med NORSKOG og Skogeierforbundet ble det høsten 2001 satt i gang et forsøksprosjekt med statlig leie av jaktrett i områder med ulv. Direktoratet for naturforvaltning er nå i ferd med å evaluere dette forsøket. Når evalueringen foreligger, vil jeg vurdere om dette er et tiltak som skal videreføres i områder med familiegrupper av ulv. Forholdet mellom rovdyr og høstbart vilt vil også bli utredet i arbeidet med en ny rovdryrmelding, som skal legges frem for Stortinget i løpet av neste år.

Jeg har forståelse for at en del mennesker føler uro når store rovdyr etablerer seg i nye områder. Jeg mener at denne frykten kan dempes bl.a. ved at det utvikles lokal kunnskap om de enkelte rovdyrartene. Derfor har Miljøverndepartementet satt i gang lokalt styrte prosjekter som medvirker til å øke kunnskapen om de store rovdirene i befolkningen. Foreløpig gjelder dette Stor-Elvdal, Eidskog, Aurskog-Høland og Våler kommuner. De tilbakemeldingene som vi har mottatt, viser at kommunene gjennomgående har positive erfaringer med disse prosjektene. På denne bakgrunn vil jeg videreføre disse prosjektene i utvalgte kommuner.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, som var omfattende og opplysende på generell basis. Men det gir for så vidt ikke svar på hvor mye av hjorteviltstammen det er forsvarlig å akseptere blir borte på grunn av rovdirene.

Statsråden svarer bl.a.: «Ulvens uttak i en hjorteviltbestand er en del av rammebetingelsene som det må tas hensyn til ved fastsettelse av hjorteviltkvoten.» Da svarer altså statsråden at rovdirene er nr. 1, og så får de andre komme etter hvert. Det er i hvert fall ikke slik jeg ønsker at det skal være, så det vil jeg gjerne at statsråden sier noe om. Statsråden sier også at ulvens beskatning representerer «bare noen få prosent» i Hedmark. Hedmark er

et stort fylke, men for de områder som blir berørt, er dette et stort problem.

Statsråd Børge Brende: Jeg sa også i mitt svar at enkelte områder er sterkere berørt enn andre, men, som jeg også understreket, for Hedmarks vedkommende representerer ulvens beskatning av hjortevilt de siste årene noen få prosent av jegernes årlige jaktuttak. Det er jo lite i forhold til det som felles av hjortevilt.

Det som jeg er satt til av Stortinget, er å forvalte et relativt vanskelig område.

Stortinget har vedtatt at vi skal ha levedyktige store rovdyr i Norge, som kongeørn, ulv, bjørn, gaupe og jerv, og når disse rovdyrene er en del av vårt biologiske mangfold, er det klart at bufe i utmarka, og også elg og hjort, blir en del av matforrådet til disse gruppene.

Så prøver vi å gjøre det beste ut av dette. Vi prøver å holde antall rovdyr innenfor en forsvarlig ramme. Det er også slik at de skal være levedyktige. Det er vanskelige avveininger, men jeg må innrømme at jeg vanskelig ser dem akkurat her, ettersom ulvens beskatning bare står for et par prosent i Hedmark.

Per Roar Bredvold (FrP): For dem som ikke er oppi det, kan kanskje problemet være lite, men for dem som er i dette området, er problemet stort. Det handler om å høste det naturen kan gi, og det er også en distriktsprofil oppi dette.

Selvfølgelig er jeg klar over at det gis en del erstatning til dem som har bufe som blir rammet av dette, men utnyttelse av f.eks. jakt, rekreasjon og alt dette som gir ringvirkninger, er det sagt lite om.

Vi vil også ha noen rovdyr – slik at det er sagt – men det må ikke være slik at et lite område, her et lite område

av Hedmark, skal bære den store belastningen av å ha disse. Og det er kanskje der problemet ligger.

Når det gjelder den økologiske balansen, tok jeg nå dette eksemplet med 40 elger. Hvor mange elger det er totalt i dette området, kan jeg ikke si, men akkurat disse 40 er et betydningsfullt antall. Og det er klart at når denne økologiske balansen er blitt forskjøvet og det ikke er noe særlig mer hjortevilt, reiser rovdyrene dit matfatet er. Slik er det.

Statsråd Børge Brende: Når det gjelder å være midt oppi det, føler jeg meg egentlig litt slik, jeg også! Det går ikke en dag uten at jeg svarer på spørsmål knyttet til rovdyrsituasjonen. Og det forstår jeg godt, for de som har rovdyrene tett innpå seg, føler dette som en stor utfordring.

Det vi prøver, er å komme med avbøtende tiltak. Vi har erstatningsordninger. Vi har også vært inne på å leie jaktterreng som har vært spesielt hardt råket av dette, og det skal vi ha en evaluering av.

Men samtidig må vi ha klart for oss at ulvens beskatning av hjortevilt er veldig liten i Hedmark under ett i forhold til det som tas ut gjennom ordinær jakt – det er snakk om et par prosent – så vi må ha proporsjonene klart for oss i denne saken.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møter hevet kl. 13.10.
